ANT

Haftalık Dergi • 1 Ağustos 1967 • Sayı: 31 • 125 Kuruş

U-2
ASRIN CASUSLUK OLAYI

Ayasofya'da SKANDAL

HAFTANIN NOTLARI

24 temmuz

Hilâfet istiyorlar

■ Hizb-üt Tahrir isimli gizli cemiyet, Ankara'nın bazı semtlerinde, Türkiye'de hilâfetin ihyasını isteyen bildiriler dağıttı. Bildiride, ormancılar, petrol ve diğer madenlerle ilgili şer'i hükümler nakledildikten sonra sosyalist ve liberal düzenlerin «küfür nizamı» olduğu ileri sürülerek Türkiye'de hilâfet düzeni kurulması istenmektedir. Geriliğin büyük cür'eti, muhakkak ki, hükümet sorumlularının, oy endişesiyle gericilerin sırtlarını sıvazlayan tutumlarından ileri gelmektedir. Bu tutumdaki bir iktidar başta oldukça, Türkiye'de gerici faaliyet artacaktır.

Kara bayram

■ İşbirlikçi Türk-İş, işçinin grev hakkını kısıtlayan ve işverene lokavt hakkını tanıyan 275 sayılı kanunun yürürlüğe girişinin yıldönümünü «İşçi Bayramı» olarak kutladı. Gerçek sendikacıların katılmadığı bu bayram törenleri sırasında Manisa Belediyesi tarafından hakları verilmediği için 930 kilometre yol yürüyen temizlik işçileri Ankara'ya girerek kutlanan kanunların Türk işçisine ne getirdiğini ortaya koydular. Manisa'lı işçiler ayrıca AP genel Merkezi'nin önüne «anayasa» asılmış minyatür bir idam sehpası bıraktılar ve caddeye «AP, temizlik işçileri sizi unutmayacak» yazdılar.

Fransa Cumhurbaşkanı de Gaulle'ün Kanada seyahati diplomatik bir skandalla sonuçlandı. De Gaulle'ün Quebec'teki Fransızları merkezi yönetime karşı kışkırtır şekilde konuşması üzerine Başbakan Pearson bir demeç vererek misafir cumhurbaşkanını suçlamıştır. Bu suçlama karşısında De Gaulle, Kanada seyahatini yarıda keserek Fransa'ya dönmek zorunda kalmıştır.

25 temmuz

Üniversite skandalı

■ Dört üniversitenin rektörleri ortak bir bildiri yayınlayarak «Hacettepe Üniversitesi» nin kuruluş şekline karşı olduklarını açıkladılar. İstanbul, Ankara ve Ege Üniversiteleriyle İstanbul Teknik Üniversitesi'nin yayınladığı bildiride, Hacettepe Üniversitesi'nin kuruluşuna ait kanun tasarısının, hukuk ve ahlâk kurallarına aykırı şekilde değiştirildiği, bunun gelecek kuşak için makbul bir örnek olmadığı, kanunda mevcut hükümlerin demokratik anlayışla ve üniversite muhtariyetiyle bağdaşmadığı belirtilmektedir.

Divitçioğlu olayı

■ Üniversiteler arası çekişme sürüp giderken İstanbul Üniversitesi'nin içinde de, sol eğilimli öğretim üyelerine karşı baskı ve yıldırma politikası gün geçtikçe şiddetlenmektedir. Son olarak, İktisat Fakültesi öğretim üyelerinden Doçent Dr. Sencer Divitçioğlu'nun profesörlüğe yükselmesi, kendi fakültesinin profesörler kurulu tarafından kabul edildiği halde, Üniversite Senatosu tarafından ciddi bir gerekçe göstermeden reddedildi. Bilindiği gibi, bir süre önce de yine İktisat Fakültesi öğretim üyelerinden arkadaşımız İdris Küçükömer'in profesörlüğe yükselmesi, profesörler kurulunun lehte kararına rağmen, üniversite Senatosu tarafından aynı şekilde reddedilmişti.

26 temmuz

Sosyalizme açık

■ Anayasa Mahkemesi'nin TİP tarafından açılan 141 ve 142. maddelerle ilgili kararının gerekçesi, Resmi Gazete'de yayınlandı. Bilindiği gibi kararda anayasanın sosyalizme açık olduğu, ancak sosyalizmin, anayasanın gösterdiği şekil ve ölçüler içerisinde gerçekleştirilebileceği ve 141. ile 142. maddelerin kapsamına girmeyeceği açıklanmaktadır. Anayasa mahkemesinin gerekçeli kararı üzerine arkadaşımız Doçent Çetin Özek'in incelemesini gelecek sayıda ANT okuyucularına sunacağız.

Fikir kulübü basıldı

■ İktidarın, sosyalist gençlik kuruluşlarına karşı terör hareketi devam ediyor. Sükan'ın polisleri Ortadoğu Teknik Üniversitesi Sosyalist Fikir Kulübü'ne bir baskın yaparak bütün kitapları ve evraka elkoydular. Polisler, bununla da yetinmeyerek kulüp üyelerinin evlerini de bastılar. Sosyalist Fikir Kulübü bunun üzerine bir bildiri yayınlayarak olayı şiddetle protesto etti. Öte taraftan, Trabzon'da Çetin Altan'ın dokunulmazlığının kaldırılmasını protesto etmek üzere bildiri dağıtan gençlik kuruluşları temsilcilerine de polis müdahale etti. Bunun üzerine gençlerle polisler arasında çatışmalar oldu. Bazı öğrenciler Emniyet Müdürlüğü'ne götürülerek ifadeleri alındı.

27 temmuz

Suçlu kim?

■ Kurulmamış bir firmaya, 49 yıl yetecek kadar porselen ithali imkânı verilmek suretiyle yapılan yolsuzluk, iktidar partisinin parlamento gruplarında görüşülürken,

TÜRKEL

suç ortada olduğu halde, bakanlar kabahati birbirlerinin üzerine atmakta yarış ettiler. Ancak, bu arada, Ticaret Bakanı, küçümsenmeyecek bazı önemli noktaları itiraf etmek zorunda kaldı. Ticaret Bakanı Türkel'e göre, Yabancı Sermayeyi Teşvik Komitesi «kurulmadığı halde tercüme hatası yüzünden kurulmuş gibi gösterilen» bir şirkete sermaye izni vermiştir. Ayrıca, Yabancı Sermayeyi Teşvik Kanunu'ndaki bazı boşluklar yüzünden şekli hatalar yapılmıştır. Ama, turizm alanında ayni sermaye ithali zorunluluğu hiç yokken böyle bir talepte gelen firma hakkında niçin soruşturma yapılmadığını bakanın açıklayamaması, yolsuzluğu açık olarak ortaya koymaktadır.

Yeni felâket

■ Adapazarı'ndaki deprem felâketinin acısı geçmeden Anadolu'nun doğu bölgesi yeni bir deprem felâketine sahne oldu. Doğu illerinde büyük hasar yapan depremde 109 kişi öldü, 122 kişi ise ağır şekilde yaralandı. Depremin büyük tahribatı, özellikle Pülümür ve Tercan çevresinde görüldü. Her yıl Türkiye'de tekrarlanan depremler şu gerçeği ortaya koymuştur: Türkiye bir deprem bölgesidir ve meskenlerin yapımının depremlere mukavemet edebilecek şekilde olması gerekmektedir. Aksi halde, bu gibi felâketlerin her yıl tekrarlanması mukadderdir. Bu felâketlerin acısını sahipsiz Anadolu halkı çekecektir.

Amerika iç savaşa sürükleniyor

"Hareket eden her hedefe ateş edin. Karşınıza kim çıkarsa, öldürme bahasına bile olsa,, sormadan vurun..." *Geçen hafta Detroit'teki zenci - beyaz çarpışmaları sırasında, Amerikan paraşütçü birlikleri komutanı tarafından verilmiştir. Beyazlarla eşit vatandaşlık haklarına sahip olabilmek için fiili mücadeleye girişen zencilerin isyan hareketi halen Detroit, Toledo, Şikago, New York, Saginaw, Cleveland, Dochester şehirlerine yayılmıştır. Çarpışmaların ağırlık merkezini teşkil eden Detroit'te 33 kişi ölmüş, yüzlerce kişi yaralanmış ve binlerce zenci tutuklanmıştır. (Amerika'daki zenci - beyaz çatışması üzerine Fethi Naci'nin yazısı 7. sayfamızdadır.)*

28 temmuz

2 yolsuzluk daha

■ **Porselen yolsuzluğundan sonra iki yolsuzluk daha AP Grup Başkanlığı'na aksettirildi. Ekmel Çetiner'in iddiasına göre, «Zonguldak Ereğli Kömür İşletmeleri Müessesesi'nde boru, kalay, bakır tel ve katran yolsuzluğu yapılmış ve savcılık olaya el koymuş bulunuyor.» Çetiner, bu konuda Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'nın açıklama yapmasını istemektedir. Öte yandan, 1962 mahsulü tütünlerden 4 Milyon dolarlık kısmını turistik eşya ithali için Turizm Bakanlığı'na tahsis edildiği, bunun yüzde 60'ının da porselen ve züccaciye ithali için kullanılmasını sağlamak üzere Turizm Komisyonu'na baskıda bulunulduğu, Kütahya Senatörü Orhan Akça tarafından ileri sürülerek Turizm Bakanı Kürşad açıklamada bulunmaya çağrıldı.**

Geçmiş olsun

■ Dünyaca tanınmış yazarlarımızdan Orhan Kemal bir kalb rahatsızlığı geçirerek Cerrahpaşa Hastanesi'nde tedavi altına alınmıştır. Dergimiz yazarlarından Kemal Sülker de, kalb rahatsızlığından dolayı Samatya Hastanesi'nde tedavi edilmektedir. Her iki yazara da «geçmiş olsun» der, tez şifalar dileriz.

29 temmuz

Arap boykotu

■ Irak Hükümeti, evvelce İngiliz ve Amerikan şirketlerine verilmiş siparişlerin iptal olunduğunu, bu siparişlerin Fransa ve Doğu Almanya'dan karşılanacağını açıkladı. Bahreyn ve İran dışında hiçbir Ortadoğu ülkesinin batıya petrol ihraç etmediği, Süveyş Kanalı'nın da hâlâ kapalı olduğu dikkate alınırsa, Batı Bloku'nu telâşlandıran enflasyon tehlikesinin her geçen gün daha da büyüyeceği anlaşılacaktır. Maliyeti yükselen akaryakıt, fabrika maliyetini de yükselttiğinden batı mallarının dış pazarlarda rekabet imkânları da azalmaktadır.

Grevler

■ **Yeni Tez Büro İş Sendikası'nın Fruko-Pepsi Cola Fabrikası'nda giriştiği grev hareketi devam ediyor. Baştan beri çalışmak taraftarı olan bir kısım şoför muavinlerinin de greve katılması üzerine şirket büyük telaşa kapıldı. Savcının grevi önlemek için yaptığı müdahaleler, mahkeme kararıyla durduruldu. Dilson Oteli'nde Turizm İş Sendikası'nın yaptığı grev başarıyla sonuçlandı ve işçilere asgari 450 Lira ücret, yüzde 15-20 zam ve çeşitli sosyal yardımlar sağlandı.**

30 temmuz

Gençler toplandı

■ **Oniki gençlik kuruluşunun başkanları ve yöneticileri iktidarın gençlik kuruluşlarına yaptığı baskıları görüşmek üzere Ankara'da toplandı. Orta Doğu Teknik Üniversitesi Öğrenci Birliği'nin çağrısına uyularak yapılan toplantıda TMGT Başkanı Alp Kuran "Bu toplantının amacı, Türkiye'de Türkiye'ci güçlerin, Türkiye'ye karşı olanlarla ve özellikle yabancı şirketlerle nasıl mücadele etmeleri gerektiğinin tesbitidir. İlerici gençlik teşekküllerinin amacı, Türk Ulusu'nun tam bağımsız hale getirilmesi, emperyalizmin kancası altına düşmekten korunmasıdır." dedi.**

Özel sektör

■ Hükümet - özel sektör temsilcileri toplantısında Sanayi Bakanı Mehmet Turgut solculara şiddetle hücum ederek özel sektör temsilcilerinden "nizamı yıkmak isteyenlerin silâhlarını ellerinden alacak tedbirlerin bulunmasını" istedi. Turgut, ayrıca, özel sektöre garantiler vererek, özellikle Beş Yıllık Kalkınma Planı'nın uygulanmasına ait kanun yürürlüğe girdikten sonra özel sektör eliyle kalkınmanın hızlanacağını söyledi.

HAFTANIN YORUMU

DOĞAN ÖZGÜDEN

BUNLAR MI MİLLİYETÇİ?

ÖYLE olaylar vardır ki, bir iktidarın o ülkeyi yönetmeye, o ülkenin insanlarını temsil etmeye ne kadar ehil olduklarını, mihenk taşına vurulmuşçasına, açıkça ortaya koyar. Bir iktidar, milliyetçilikten mi, haysiyetli dış politikadan mı söz ediyor, bırakın cumhurbaşkanını, başbakanı; en küçük hariciye memuruna kadar bu ülkeyi temsil eden herkesin milliyetçiliğin ve haysiyetli davranışın asgari gereklerini yerine getirmesi şarttır. Türkiye gerçekten milliyetçi ve haysiyetli bir dış politikayı, ulusal kurtuluş savaşından sonra Atatürk yönetimi süresince tâviz vermeden yürütmüştür. Ancak ne zaman ki Missouri Zırhlısı İstanbul önlerinde demirlemiştir, ondan sonra Türkiye'de milliyetçi ve haysiyetli bir dış politikadan söz etmek imkânı kalmamıştır. Savaş sonrasının ekonomik güçlükleri içinde "Amerikan doları sızdırmak" hesabıyla Texas'lı Amerikan çavuşlarına Türk Albaylarından daha fazla itibar gösterilmiş, giderek Türkiye ekonomik, siyasi, kültürel ve askeri bakımdan tam bir Amerikan kontrolu altına sokulmuştur. Kısacası, alınandan çok çok fazlası verilmiştir.

GEREK karşılanış şekli, gerekse ileride bu milletin başına öreceği çoraplar bakımından, Papa 6. Paul'ün Türkiye'ye yaptığı ziyaretin, yirmi yıl önce Missouri Zırhlısı'nın yaptığı ziyaretten hiçbir farkı yoktur. Türkiye yine ekonomik güçlükler içindedir. Batı kapitalizmiyle şartlandırılmış ekonomi, sanayii geliştirerek kalkınmaya imkân vermediğinden bütün umutlar turizme bağlanmıştır. Türkiye'ye turist akımı sağlayacak diye bütün protokol kuralları çiğnenerek Türkiye Cumhurbaşkanı, Papa'nın ayağına götürülmüş, Türkiye için bir fitne ve fesat ocağı olarak çalıştığı bilinen Fener Patrikhanesi'ne prestij kazandırılarak Türk Hükümetinin bu kilise üzerinde herhangi bir tasarrufta bulunması imkânsız kılınmıştır. Daha önemlisi, her adımını planlı attığında asla şüphe olmayan 6. Paul, müslüman Türkler için bir onur konusu olan Ayasofya'da dua ederek Türkiye'de Türklere en ağır hakareti yapmıştır. Ve bütün bunlar, bizim devlet ricalinin gözleri önünde olmuştur.

DENİLECEKTİR ki, "bir skandala meydan vermemek için bunlara göz yumulmuştur". Hayır, göz yumulamaz. Skandal'ı yaratan Papa'nın ta kendisidir. Geçen hafta Kanada'yı ziyaret eden Fransa Cumhurbaşkanı de Gaulle de Quebec'te misafirlik ölçülerini aşıp Kanada'nın içişlerine burnunu sokarak Quebec'lileri merkezi yönetime karşı kışkırtınca Başbakan Pearson hiç tereddüt etmeden bir bildiri yayınlayarak misafir cumhurbaşkanını suçlamış ve Kanada'yı terketmek zorunda bırakmıştır. Milliyetçilik budur... Haysiyetli dış politika budur... Ama bizimkiler, üç beş kuruşluk döviz gelecek diye her türlü hakareti yutmağa, Türkiye'nin kapılarını din emperyalizmine açarak kapitülasyon mahiyetinde imtiyazlar vermeğe, bağrımızdaki fesat ocağının güçlenmesine göz yummağa çoktan hazırdırlar. Çünkü günü gün etmekten başka bir şey düşünmeyen eyyamperestlerdir bunlar! Sonra da "Milliyetçilik" tafrası satarak, dinden imandan dem vurarak halkın oyunu istismar eder, gerçek milliyetçileri zindanlarda süründürürler! Halktan topladıkları paralarla McCarthy müsveddelerini besleyerek gerçek milliyetçilerin üzerine saldırtırlar. Artık halk, kimin milliyetçi, kimin satılmış olduğunu gayet iyi anlamaktadır. Memleketi Amerika'dan sonra din emperyalizmine de peşkeş çeken, Ayasofya'da millete hakaret edilmesine göz yumanlar bu memlekette başıboş bırakılmayacaktır.

DIŞİŞLERİ BAKANI ÇAĞLAYANGİL PAPA İLE (İki cami arasında binamaz!)

FETHİ TEVETOĞLU (Yerli Mc Carthy)

Terör yolculuğundaki iktidar şimdi de Vatikan'ın din emperyalizmine Türkiye'nin kapılarını açtı...

MC CARTHY'CİLİK VE AYASOFYA SKANDALI

İKTİDAR geçen hafta da devrimci güçleri sindirmek için ye*ni tertipler peşinde koşarken, İs*tanbul'da patlak veren bir *"Ayasofya Skandalı"*, Demirel ekibinin nasıl bir zemin üzerinde oturduğunu, değil anayasa kuvvetlerini dize getirmek, henüz kendi kitlesi içinde bir birlik sağlayacak güce ve dürüstlüğe sahip bulunmadığını ortaya koymuştur.

Çetin Altan'ın altı dosyasından sadece birini görüşerek karara bağlayan AP-GP ittifakı, nedense diğer dosyalara el atamamış, yaz sıcağının verdiği rehaveti de bahane ederek kasım ayına kadar üç aylık bir tatile girmiştir.

Çetin Altan'ın diğer dosyalarının görüşülememiş olmasının asıl sebebi, anayasa ve hukuk kuralları ayaklar altına alınarak verilen ilk karara kamuoyunun şiddetli tepki göstermiş olması ve karar aleyhine Anayasa Mahkemesi'ne başvurulmuş olmasıdır.

Çetin Altan'ın geçen hafta Anayasa Mahkemesi'ne verdiği dâva dilekçesinde, dokunulmazlık kaldırma kararının anayasaya ve meclis içtüzüğüne aykırılığı şöyle tesbit edilmiştir:

1. Karma komisyon ve ihzari komisyon görevini kanuni süre *olan bir ay içinde yapmamıştır.*

2. Karma komisyon, anayasaya uygun olarak kurulmamıştır. Anayasaya göre komisyonlar parti gruplarının meclisteki kuvvet oranına göre teşkil edilir ve meclisçe *seçilir. Oysa komisyon*daki GP'li üyeler, meclisçe seçilmemişlerdir.

3. İhzari komisyon üyeleri, içtüzük hükümlerine uyularak tedarik edilmemiştir.

4. İhzari komisyon savunma almadan kararını vermiştir.

5. Savunma nazara alınarak suç konusu yazılarda ileri sürü*len fikir ve düşüncelerle mecliste* ileri sürülen fikir ve düşünceler arasında bir benzerlik olup olmadığını aramak gerekirken bu yapılmamıştır.

Çetin Altan'ın müracaatından sonra TİP Lideri Aybar ile TİP Milletvekili Behice Boran da Anayasa Mahkemesine müracaat ederek kararın iptalini istemişlerdir.

Yaz ortasında izinli üyelerini de geri çağıran Anayasa Mahkemesi, dâvayı derhal ele alarak incelemeğe başlamıştır. AP-GP ittifakının korkusu, Anayasa Mahkemesi'nin kararı iptal etmesi ihtimalinin kuvvetli olmasındandır.

Nitekim bu endişe ile AP milletvekilleri gerek konuşmalarında, gerekse yazılarında, *"Biz vazifemizi yaptık, komünisti susturmak için gerekli kararı verdik. Anayasa Mahkemesi bu kararı bozarsa, biz ne yapalım..."* demektedirler.

AP'liler bu beyanlarıyla, bir yandan fanatik seçmenler nazarında zevahiri kurtarmağa çalışmakta, bir yandan da, Anayasa Mahkemesi karar aleyhinde hüküm verirse, anayasa müesseselerinin AP'ye icraat imkânı tanımadığı propagandasını yaparak anayasanın değiştirilmesi için kendilerine yetki verilmesi-

ÇETİN ALTAN (Söz adaletin)

Gelecek olsun!..

ÇETİN Altan'ın dokunulmazlığının kaldırılması olayı Türkiye burcuvazisinin tarihinde sayılı nişantaşlarından ve önemli cami duvarlarından biridir. Bu sakar adım, Süleyman iktidarının düşe kalka izlediği kanunilikten büsbütün çelip, açık şiddet yoluna sokmaktadır. Ne var ki, iftar topu patladığında, sade topun fitilini ateşleyen değil, bütün cemaat oruç açar. Ve ateş yiyen kıvılcım saçar...

> Dönülmez akşamın ufkundasın, diyor millet,
> Bu son fasıldır, Süleyman, ne halt edersen et!

Pekiy ama, devlet meyvahoşunun kapıları vurguna fora edilsin diye sabırsızlanan eski kodaman'ları, yeni azmanları şimdiye dek bir ileri - bir geri ayağıyla oyalayan başkantarcıya ne oldu ki birden, böyle kantarın topunu kaçırıverdi? Çetin'in kuşuyla oynamak, ya da avlamak istediği üç taş ne? Yetkiler Kanunu, *bir*; Kıbrıs, *iki*; *Sol muhalefeti pıstırmak*, üç. Ve her taşın altında olduğu gibi, bu taşların altında da Amerika'yı arayacağız tabii... Yalnız Çetin'e karşı yöneltilen hışımda bu orostopolluklarla da açıklanamıyan bir körükörünelik, bir gözükaralık var.

Andersen'in masalını bilirsiniz: Hani Kıral bilmem-hangi alay için eşi menendi bulunmaz bir kaftan diktirmek istemiş kendine. Çığırtkanlar çıkartmış dört bir yana. Sonunda, alem kallem, iki madrabaz siparişi kapmış. Çuvalla altını, arşınlarla atlası sırmayı sırtlayıp sarayın bir bölüğüne kapanmışlar. Alay günü geldikte, Kıralın yanına buyur edilmişler. Kaftan maftan yok ortada. Önce bir güzel soymuşlar haşmetliyi. Şöyle yakıştı, böyle yakıştı diye, giydirmişler nâmevcut kaftanı. Kıral da, «Ben görmüyorum ama, bu kadar övgüye göre, eşsiz bir kaftan olsa gerek,» diye kasıldıkça kasılmış. Mabeyinciler de önce afallamışlar, ama Kıralın kasıntısını görünce, meslek icabı, piyaza girişmişler. Kıral memnun hayatından... Alay yola düzülmüş. İki keçe dizili halk, hayranlıkla Kıralı seyre dalmış. Kıral önde, kabak kafası, davul gibi karnı, sarkık memeleri, pörsümüş hayaları, çarpık bacaklarıyla pür azamet yürüyor... Tam o sırada kalabalığın arasından cinçekiei bir çocuk, «Kırala bak, çıplak dolaşıyor!» diye haykırmış. Bozuluvermiş büyü, bir kahkahadır kopmuş, darmadağın olmuş alay...

Çetin, işte, bu cinçekiei çocuktu ilkin. Burcuvazinin çıplaklığını haykırıverdi yüzüne. Üstündeki yalan kaftanlar sıyrılıverince, halk burcuvazinin haramzâdeliğini, kokuşmuşluğunu, hıyanetini görüverdi. Ondan böyle ölümüne kızıyorlar Çetin'e.

De Gaulle'e sormuşlar: «Niye bu Sartre'ın dersini vermiyorsunuz, baksanıza, zehirliyor ortalığı?» demişler. De Gaulle de, «Rahat bırakın onu,» demiş, «Sartre da Fransadır.» Ne de olsa miliyetçiliği var de Gaulle'ün...

Çetin, Taksim mitinginde, «Bu memleket tekin değildir,» demişti. Tekindir, değildir, o ayrı mesele, ama şu var ki, bu memleket artık biraz da Çetin'dir.

Uzatmayalım sözü, Süleyman Bey'e geçmiş, Çetin Altan'a gelecek olsun!...

Can YÜCEL

ni sağlamak üzere zemin hazırlamaktadırlar.

Çetin Altan olayına kamuoyunda gösterilen tepkiler de, iktidarı büyük bir hırçınlığa sürüklemiş, Sükan'ın polisleri derhal faaliyete geçerek Trabzon'da ve Ankara'da Çetin Altan için bildiri dağıtan gençleri yakapaça karakollara sürüklemiştir.

Meclis'in tatile girmesine yakın Millet Meclisi'nde görüşülen

NİHAT KÜRŞAT
(Kimin parasını kime?)

"Fethi Tevetoğlu" olayı ise, Türkiye'de Mc Carthy'ciliğin devlet eliyle nerelere vardırıldığını ortaya koymuştur:

AP'nin komünizm düşmanlığı ticaretiyle tanınan Mc Carthy'ci senatörü Fethi Tevetoğlu *"Türkiye'de Sosyalist ve Komünist Faaliyetler"* isimli bir kitap yazmıştır. Kitapta, Türkiye'nin bütün ilerici güçleri *"komünist"* âmaline hizmetle suçlandırılmaktadır.

Ve bu kitabın üzerine Mc Carthy'ci Tevetoğlu 30 Lira fiyat koymuş, İzmir'de gazete patronluğu sırasında örtülü ödenekten beslenme yollarını gayet iyi öğrenmiş olan Turizm ve Tanıtma Bakanı Nihad Kürşad aracılığıyla 1500 tanesini bakanlığa satmıştır.

Çetin Altan, devlet parasıyla yapılan bu komünist düşmanlığı ticaretini kürsüde eleştirirken meseleyi gürültüye getirmek için AP'liler *"Çetin Altan'ın üzerinde tabanca var"* yaygarası kopararak ortalığı karıştırmışlardır.

Nitekim bu atmosfer içerisinde Tevetoğlu'na devlet parası yediren Kürşat ibra edilmiştir.

Bu sırada, Papa 6. Paul'un Türkiye'ye yaptığı *"sürpriz ziyaret"*, bir skandalla sonuçlanmış, AP iktidarının oylarını sömürdüğü kitleler nezdinde itibarına ağır bir darbe vurmuştur.

Papa 6. Paul, Türkiye'ye niçin gelmiştir? Vatikan Devleti'nin başı olduğu halde Ankara'ya dahi gitmeyen, cumhuriyetimizin kurucusu Atatürk'ün kabrine gitmek gereğini bile duymayan katolik ruhani reisinin Türkiye'yi ziyareti, herhalde bizim kara kaşımız, kara gözümüz için yapılmamıştır.

Bu seyahatin arkasında, katolik kilisesinin ve bu kilisenin tam işbirliği halinde bulunduğu emperyalizmin karanlık hesapları vardır. (Bu hesapları dış politika sayfamızda bulacaksınız)

Hele, Ayasofya Müzesi'ni ziyaret ederken Papa'nın, Dışişleri Bakanı Çağlayangil'in gözleri önünde, yere diz çökerek dua etmesi, büyük bir skandal, Türk Milleti'ne karşı tarihte eşi ender görülmüş hakaret olmuştur. Bu skandalı, bazı mukaddesatçı gençlerin Ayasofya'da namaz kılmaları skandalı izlemiştir. Böylece, bir yandan Vatikan'ın din emperyalizmine Türkiye'nin kapıları açılırken, bir yandan da Ayasofya'yı slogan olarak kullanan yerli din istismarcılarına yeni bir fırsat verilmiştir.

Bütün bunlar Türkiye'ye turist çekme gerekçesiyle yapılmıştır. Oysaki, Papa'nın seyahatini izlemek için gelen yabancı gazetecilere Türkiye'de çıkartılan güçlükler yüzünden hesaplar daha başta tersine dönmüş, Türkiye aleyhine yayınlar yapılmasına sebebiyet verilmiştir. Üstelik, bu yabancı gazetecilere Türkiye'yi tanıtmak için düzenlenen brifingte bir yabancı petrol şirketine bol bol kendini reklâm ettirme imkânının tanınması, ayrı bir skandal olmuştur.

Hem, Papa'nın ziyareti üzerine Efes'e akın başlasa ne olacaktır? Efes'i görmek isteyen turistlerin, Yunanlı turizm şirketleri tarafından 12 adayı gezme programı içinde bir iki saatliğine Kuşadası'na getirildikleri, bu arada Efes de ziyaret ettirilerek Türkiye'ye hiç döviz bırakmadan geri götürüldüklerini herkes bilmektedir.

Ama bütün bunlar biline biline Mc Carthy'ciliğin destekçisi Turizm ve Tanıtma Bakanı, dinî emperyalizminin temsilcisine, Missouri zırhlısının gelişinde Amerikalılara gösterilen misafirperverliğin de ötesinde bir yaltaklanma göstermiş, diplomatik kurallar ayaklar altına alınarak Türkiye Cumhurbaşkanı Papa'nın ayağına götürülmüştür.

Bugün Türkiye'de milliyetçilik ve mukaddesatçılık istismarı yaparak terör yolculuğuna devam etmekte olan iktidar işte bu iktidardır.

KIRPAKLAR

Çetin Altan

BİR tanesi bücürdür. Yani normal insandan küçük, cüceden büyüktür. Dar omuzları, ufak kolları ve hafifden çıkmağa başlamış yarım karpuz büyüklüğündeki göbeğiyle tepesi keleşliğe yüz tutmuş kıvırcık saçlı başını arkaya atarak ceketinin önü açık dolaşır.

Bu bücürün bir tek derdi var, bakan olmak, devleti yönetmek...

Her namussuzluğu yapmağa hazırdır bunun için. Bunun için kapı arkasında bir adamı, bir partiyi, bir vatanı rahatça satabilir. Bunun için küfrettiği ile sarmaşdolaş olabilir, sarmaşdolaş olduğuna küfür edebilir.

İnsanı insan yapan karakter iskeleti, bu bücürde taze ölmüş solucan eti kadar yumuşaktır. Ona göre haysiyet, saat 5 çayında yenen pasta, onur kırık bir pinpon topu ve dürüstlük kolayca boşaltılan sabah çişidir.

İkincisi irikıyım, gösterişli ve eliyle arkaya taranmış uçları hafif kıvrık uzunca saçları ile megalo-manyak bakışlıdır.

Zekâ karışmış ahlâksızlığı herkesten üstün olmak sanır ve bu inançta bücürle ortaktır.

Her ikisi de yanyana oturur, yanyana dolaşır, bakan olmak ve devlet yönetmek için kendilerinde büyük kabiliyetler olduğuna inanır.

Bakan olmak karşılığında vermeyecekleri hiçbir şey yoktur.

Sözlerinde, kafa sallayışlarında, ayağa kalkışlarında buram buram hep bu iddia tüter.

Bu uğurda fiyakayı bozmadan el ayak öpebilir, gülümseyerek iki günlük bir bebeği boğabilirler.

Bunlara göre fikir, vitrin yapmak için sıralanan bilgiççe sözler, dâva, ayak oyunlarında muzaffer olmak, vicdan, başkaları bakarken fıkaraya sadaka vermektir.

Bücür cırtlak sesiyle:

— Ben, der, ben, ben, ben...

Filozof tavırlı megalo-manyak da:

— Ben, der, ben, ben, ben...

Ve onlar için «Ben», mutlaka bir bakanlık koltuğunda çerçevesini bulur. Bakan olmadıkça pantolonsuz dolaşırmış gibi dalmı bir rahatsızlık içindedirler.

Yemek, içmek, yaşamak, gülmek, kızmak, her şey bakan olmak içindir. Ve bakan olmak için her şey mubahtır.

Bunlara politikada Kırpak'lar deniliyor.

Kırpak, aydın görünşülü, sahte vekarlı, kuduz köpek kadar haris, ahlâksız kişi, demektir.

Kırpak'ları değil, Kırpak'lığı yok etmemiz gerekiyor.

TİP

■ Aybar soruşturma için Kuzey Vietnam'a gitti

TÜRKİYE İşçi Partisi Genel Başkanı Mehmet Ali Aybar, Russell Mahkemesi adına*"Amerika'nın savaş suçlarını"* tahkik etmek üzere geçen pazartesi günü uçakla Kuzey Vietnam'a gitmiştir.

Yeşilköy hava alanında partililer ve gençler tarafından uğurlanan Aybar, seyahati ile ilgili olarak ANT'a şu demeci vermiştir:

"Truman Doktrini'nin ilân edildiği 12 Mart 1947'den bu yana Amerikan politikası, başkalarının iç işlerine karışma politikası şeklinde olmuştur. Türkiye ile Yunanistan bu müdahale politikasının ilk kurbanlarıdırlar. Vietnam'da bu kurbanlar arasındadır.

AYBAR

Geçen yıl Johnson "Vietnam ile Türkiye Amerika için aynı önemi taşır" *demişti. Bir bakıma haklıdır. Bizim için de Vietnam Kurtuluş Savaşı ile Türkiye'nin kurtuluşu aynı doğrultudadır ve aynı düşmana karşıdır.*

Vietnam'da göreve giderken, benim kendi ülkem, kendi halkım için de görev yaptığıma inanıyorum. Demirel Hükümetinin Türkiye'de demokratik hakların ve anayasa teminatı altındaki özgürlüklerin ortadan kaldırılması için şiddet yoluna başvurmağa hazırlandığı şu günlerde, Türkiye olayları ile Yunanistan olayları arasında bir paralellik kurmamak mümkün değildir. Bu ters doğrultudaki işlerin başını da; Vietnam'da insanlık dışı cinayetler işleyen Amerika çekmektedir. Fakat ne yaptırsa yapılsın, insanlığın özgürlüğü için mücadelesi engellenemez. Vietnam halkı için de, bütün dünya halkları için de ve Türk halkı için de güzel günler, özgürlük içinde yaşayan günler mutlaka gelecektir. Ve bugünler uzak da değildir...

Kuzey Vietnam'daki çalışmalarımız sırasında, özellikle şu nokta üzerinde duracağım: İnsanlık yeni bir savaş cinsi karşısında mıdır? Yani Amerika, geri kalmış ülkelere uygun bir strateji ve yeni silâhlar mı kullanmaktadır. Yani Amerika çağımızın geri kalmış ülkelerini dize getirmek ve onların özgürlük savaşını bastırmak için dünya çapında bir emperyalist savaş mı denemektedir? Bu nokta üzerinde durulacaktır."

■ Haysiyet Divanı'na verilen TİP üyelerinin açıklaması

TİP Merkez Haysiyet Divanına verildiklerini bildirdiğimiz Necati Aykaş, Süleyman Ege, Şekibe Çelenk, Halit Çelenk, Ahmet Say, Ümran Baran, Tuncer Yanar, Necip Deveci, Rasih Nuri İleri, Naci Ormanlar, Sevinç Özgüner, Vahap Erdoğdu ve Kumru Gözügeçgel şu açıklamada bulunmuşlardır:

"25.7.1967 Günlü ve 30 sayılı Ant Dergisinde, Türkiye İşçi Partisi Genel Yönetim Kurulu'nun 15-16 Temmuz 1967 tarihlerinde yaptığı kapalı toplantıda Merkez Haysiyet Divanına sevkedilmemiz istemi ile ilgili kararın açıklanmasını okuduk.

Parti Genel Başkanı Mehmet Ali Aybar'a atfen yapılan bu açıklamada, hakkımızda alınan kararın "Parti içinde dayanışmayı bozacak şekilde parti organlarından gizli ve maksatlı faaliyetlerde bulunmak" *ve* "şahıslarla ısrarlı şekilde uğraşmak" *iddialarını taşıdığı ve bu isteme bağlı olarak partideki görevlerimizden uzaklaştırıldığımız belirtilmektedir.*

Hemen söyleyelim ki, "Gizli ve maksatlı" ibaresini taşıyan cümle bir tüzük maddesidir. Bu husus açıklanmadığından boş yere töhmet altında bırakılmış bulunmaktayız. Ayrıca Partinin bir iç meselesi olup henüz bir sevk isteminden ibaret bulunan ve kesin bir sonuca varmamış böyle bir istemin -üstelik ilgili kişiler olan bizlere tebliğ edilmeden- Parti Teşkilâtına genelge ile bildirilmesi ve hele basın yoluyla halk oyuna duyurulması, Merkez Haysiyet Divanı üzerinde baskı niteliği taşıyan ve parti tüzüğüne açıkça aykırı olan bir davranıştır.

Hakkımızdaki ithamların gerçek nedenlerine gelince; biz bunları öğrendiğimizde herbirimiz tek tek Merkez Haysiyet Divanı önünde açıklayacağız. Parti disiplini anlayışımız gereği henüz partice kesinleşmemiş bir karar üzerinde herhangi bir açıklama yapmayı doğru bulmayız."

KARABUDA'LAR İÇİN İSVEÇ'TE BÜYÜK TEPKİ

■ *Dünyaca tanınmış iki yazarın 29 saat polis nezaretinde tutulması İsveç basınında bomba tesiri yarattı.*

SAVCILIK KAPISINDA İBRET TABLOSU (Karabuda'lar sorguya çekilmeyi bekliyorlar!)

DERGİMİZ yazarlarından İsveç televizyonu foto-raportörü Güneş Karabuda ile eşi yazar Barbro Karabuda'nın, geçen sayımızda bildirdiğimiz gibi, polis tarafından nezaret altına alınması, ağır muamelelere maruz bırakılması, İsveç'te ve bütün dünyada geniş tepkiler yaratmıştır.

Olay İsveç basınında günlerce manşet olmuş, ülkenin en büyük gazetesi Expressen, Karabuda'ların durumuyla ilgilenmek üzere Paris muhabirini özel olarak Türkiye'ye göndermiştir.

İktidarın şiddet politikasına paralel olarak son zamanlarda sık sık yazar avına çıkan polis, 21 Temmuz cuma sabahı, Ankara Basın Savcılığı'nın talimatı üzerine Güneş ve Barbro Karabuda'yı nezaret altına almıştır. On yıl önce yazdıkları *"Fıratın Doğusunda"* adlı bir kitaptan dolayı Türk devletini yıkıcı yayın yaptıkları iddiasıyla haklarında soruşturma açılan Karabuda'lar önce iki sivil polis tarafından İstanbul Emniyet Müdürlüğü'ne götürülmüşlerdir.

Yazar karı koca bütün gün sandalye üzerinde bekletildikten sonra yine polis refakatinde uçakla Ankara'ya sevkedilmişlerdir. Esanboğa Havaalanında yirmiyi aşkın sivil ve resmi polisin telâşlı koşuşmaları arasında *"devralınan"* gazeteciler, kimseyle görüşmelerine izin verilmeksizin bir süre meydan polis âmirliği odasında alıkonulmuşlar, daha sonra jeep'e bindirilerek Ankara Emniyet Müdürlüğü'ne götürülmüşler ve bütün geceyi orada, birer sandalye üzerinde geçirmek zorunda bırakılmışlardır. Altı aylık hâmile olan karısının hiç değilse geceyi bir otelde geçirmesi için Güneş Karabuda'nın yaptığı müracaat da, en ufak bir insanî ilgi gösterilmeksizin reddedilmiştir. 29 saat devamlı olarak sandalye üzerinde oturmak zorunda kalan Barbro Karabuda'nın, şüphesiz gebeliğinin de etkisiyle, burnundan oluk gibi kan gelmiştir.

Yazar karı koca, 22 Temmuz günü öğleye doğru Ankara Basın Savcılığı'na sevkedilmişlerdir. Ankara Basın Savcısı, Barbro ve Güneş Karabuda'ya, kendilerini, 12 Aralık 1966 tarihli bir dergide ortaya atılan bazı iddiaları ihbar telâkki ederek celbettiğini bildirmiş ve yazarların ifadesini almıştır:

Fıratın Doğu'su adlı kitabın etnolojik bir inceleme olduğunu ve devlete karşı suç işlemek kasdıyla yazılmadığını belirten Karabuda'lar, Savcılık tarafından *"serbest bırakılmaları"* isteğiyle Sorgu Yargıçlığı'na sevkedilmişlerdir. Sorgu Yargıçlığı da bu isteğe uyarak Karabuda'ları serbest bırakmıştır.

İsveç'in NATO'ya dahil bulunmadığını, bu sebeple de İsveç'te NATO üsleri olmadığını bilmeyecek derecede cahil bir kimsenin iftiraları üzerine, değerlerini, kişiliklerini verdikleri eserlerle dosta düşmana kabul ettirmişuluslararası ün sahibi yazarların, azılı katiller gibi evlerinden alınması, hürriyetlerinin tahdit edilmesi, karnında çocuk taşıyan bir kadının göz göre göre 29 saat sandalye üzerinde oturmak zorunda bırakılması, sonra da hiçbir şey olmamış gibi, bir saatlik bir ifadeden sonra salıverilmesi, herhalde tek kelime ile nitelendirilebilir: Terör...

Polisin bu marifetiyle Türkiye ne kazanmıştır?

Kitabına *"Türkiye, İkinci Vatanım"* diye isim koyacak derecede bu ülkeyi ve insanlarını seven, Türkiye üstüne yazdığı sayısız kitap ve yazılarla, hazırladığı çeşitli televizyon röportajlarıyla Türkiye'yi sadece İsveç'te değil, bütün İskandinavya'da tanıtan bir yazara reva görülen bu davranış bütün dünyada Türkiye'nin prestiji için ağır bir darbe olmuştur.

İsveç kamuoyunda olduğu gibi, bütün İskandinav ülkelerinde de büyük saygıya sahip bulunan İsveç Yazarlar Birliği'nin Barbro Karabuda'ya verdiği üyelik kartında aynen şu satırlar yer almaktadır:

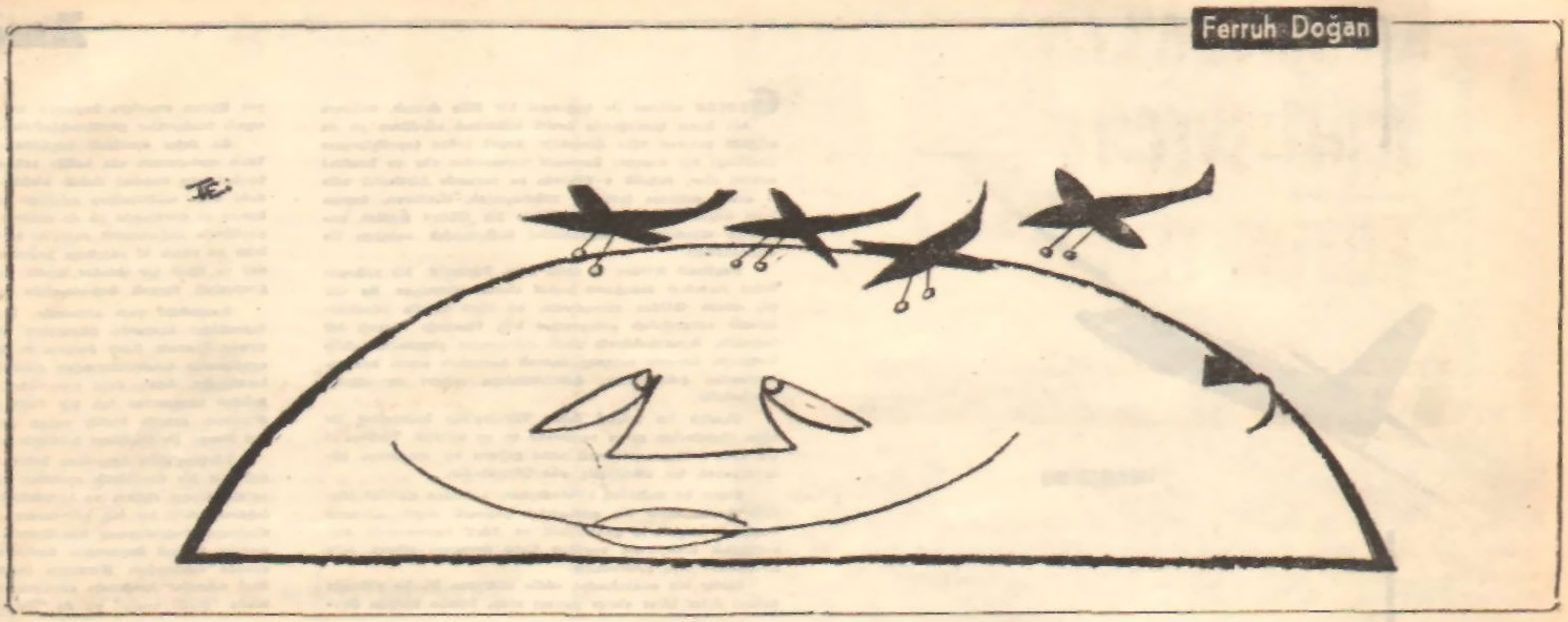
"İsveç Yazarlar Birliği, üyelerine hüsnü kabul gösterecek herkese teşekkürlerini sunar."

Sükan'ın polisleri, İsveç Yazarlar Birliği'nin bu halisane isteğini yerine getirmiştir. Barbro Karabuda'ya elinden gelen hüsnükabulü göstermiştir!

Demirel iktidarı, terör yolculuğunda attığı bu başarılı adımla ne kadar övünse azdır!

Karabuda'ların Türkiye'de polis tarafından nezaret altına alınması, iki yazarın büyük üne sahip oldukları İsveç'te bomba tesiri yapmış ve olay, Stockholm'ün en büyük gazetelerinde, radyo ve televizyonda günlerce birinci haber olmuştur. Yukarıdaki klişede İsveç'in en büyük gazetelerinden kesilen olayla ilgili kupürler görülmektedir. İsveç'in en büyük gazetesi Expressen, Paris Özel Muhabiri Gunnar Nilsson'u Türkiye'ye göndererek olayı takip ettirmiştir.

Ferruh Doğan

SİYAH-BEYAZ ÇATIŞMASI

FETHİ NACİ

VİETNAM'da en aşağılık cinayetleri özgürlük adına işlediğini söyleyen Amerika'da zencilerin özgürlük savaşı günden güne şiddetlenmekte. Geçen haftanın ortalarında Başkan Johnson, siyah - beyaz çatışmalarında ölü sayısının 21'e, zarar ziyanın 1,5 milyar liraya yükseldiğini söylüyor ve Michigan valisi George Romney'in isteği üzerine zencilerin şiddet hareketinin bastırılamadığı Detroit'e 5.000 kişilik paraşütçü birliği gönderiliyordu. Detroit Belediye Başkanı ise şehrin halini şöyle anlatıyordu: *"Detroit, 1945 yılındaki Berlin'in durumuna, ya da İkinci Dünya Savaşının sona ermesinden kısa bir süre önce Varşova'da patlak veren iç savaş sırasında Yahudilerin ve mukavemetçilerin bulundukları mahallelere benzemektedir."*

Eşitlik savaşındaki zenciler otomobilleri ateşe vermekte, Molotof kokteylleri kullanmaktadırlar. Yakılan yapıların sayısı şimdiden altı yüzü geçmiştir. Tevkif edilenler ise 2.000'i bulmuştur. Ağır ve hafif yaralıların sayısının bini geçtiği söylenmektedir. Detroit'tekine benzer karışıklıklar Rochester, New York, Houston, Grand Rapids, Pontiac, Toledo, Englewaad, Flint, Cambridge şehirlerinde de patlak vermiştir.

Uzun süre barışçı direnmeyi öğütleyen liderlerin ardından giden zencilerin -sonu şüpheli de olsa- böylesine bir mücadeleyi seçişlerinin altında gerçek ekonomik, sosyal, politik nedenler yatmaktadır. S.N.C.C. nin (Barışçı Öğrenciler İşbirliği Komitesi) lideri Stokely Carmichael, geçen kasım ayı başında, Berkeley Üniversitesinin 10.000 öğrencisi karşısında yaptığı bir konuşmada, Descartes'ın ünlü cümlesinden esinlenerek *"Zenciyim, öyleyse varım"* diyor ve konuşmasını uzun alkışlar arasında, şöyle bitiriyordu: *"Siz beyazlar, zencilerden ayrı olarak güzel mahallelerde yaşayanlar sizlersiniz; beyazların mahallelerinde oturmamıza engel olanlar sizlersiniz. Zenci mahallelerinden dışarı çıkmamamız için uğraşanlar sizlersiniz. Beyazların kurumları yapıyor bunları. Eğer Amerika insani ilişkileri bütün memleketlerde yöneten temel ilkelere göre yaşamak istiyorsa, değişmelidir bunlar. Yeni bir toplum doğmalı, ırkçılık yok olmalı, bu memlekette ve bütün dünyada beyaz olmayanların sömürülmesi bir son bulmalıdır."*

20 milyon zenci yaşamaktadır bugün Amerika'da. Aldıkları haklar kâğıt üzerinde kalmıştır, yaşamaları bir parya yaşamasıdır. Amerika nüfusunun yüzde 12'sini teşkil ettikleri halde Temsilciler Meclisi'ndeki milletvekillerinin ancak yüzde 2'ye yakını zencidir; ve ancak yüzde bir zenci senatör vardır. Birleşik Amerika'daki 50 devletten hiç birinde hiç bir zenci resmi bir görev sahibi değildir. Ekonomik sıkıntıyı en derinden yaşayanlar onlardır. 1966 yılında Amerika'da işsizlerin faal işgücüne oranı yüzde 4 olduğu halde, zenciler için bu oran yüzde 12'ye erişmektedir. Gençlerde işsizlik oranı, beyazlar için yüzde 12 olduğu halde, zenciler için yüzde 27'dir.

Zenci nüfusun yüzde 70'i işçidir. Şehir orta tabakalarına mensup zenciler ancak yüzde 5 kadardır. Amerika nüfusunun yüzde 12 kadarını teşkil edenler zenciler, iş gücünün yüzde 20'sini sağlamaktadırlar. Madencilerin, oduncuların ve et sanayii işçilerinin yüzde 40'ı; dok işçilerinin, ulaştırma işçilerinin yüzde 30'u; demir çelik, hazır elbise ve yapı işçilerinin yüzde 20'si zencidir. Bu oranlar, zencilerin Amerikan işçi sınıfı içindeki yerlerinin önemini göstermeğe yeter. Ne var ki büyük tekeller zencilerle beyaz işçilerin ücretleri arasında *bir fark yaratarak,* daha başlangıçtan, beyaz işçi - zenci işçi farkını yaratmağa çalışmakta ve zencilerin gerçek kurtuluş yolunu tıkamak istemektedirler.

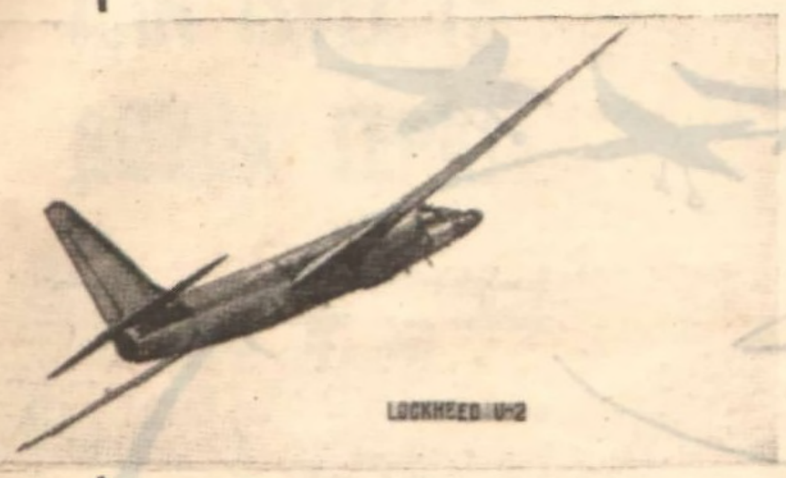
AFRİKA'dan ilk defa 1619 yılında esir olarak Amerika'ya getirilen zenciler, o gün bugündür insanca bir yaşama düzeyine kavuşma savaşındadırlar. Ne var ki 20 milyon Amerikalı zencinin içinde bulundukları sosyal ve politik şartların değişmesi, bütün milletin ekonomik, politik ve sosyal hayatına katılan kuvvetlerden bağımsız olarak çözülemez. Amerika'da zencilerin eşit olmayan şartlar içinde yaşamalarından, onların ekonomik sömürülmesinden kâr sağlayan belirli sosyal gruplar vardır. Ama Amerika'da zenciler gibi sömürülen sosyal sınıflar da vardır. *"Beyaz"* hakim sınıfa karşı çıkan zencilerin öteki sosyal sınıfları da görmesi gerekir.

Zencilerin yüzde 70'inin işçi oluşu, her çeşit sömürünün ve baskının ortadan kaldırılması için son derece önemli bir politik faktördür. Zencilerin özgürlük savaşı işçi sınıfının tümünün çıkarlarına aykırı olmak bir yana, bu çıkarlarla gitgide daha büyük ölçüde kaynaşmaktadır. Bunun içindir ki zencilerin özgürlük savaşı, gerçekte, işçi sınıfının yoksunluklara, sömürüye ve sınıf baskısına karşı giriştiği savaşın özel bir görünümünden başka bir şey değildir. Zenci meselesinin bir çözüme kavuşturulması, zencilerin bu bilince ulaşmalarıyla mümkündür.

Amerikan toplumu içindeki sınıfi durumunun bilincine vardıkça Amerikalı zenci ezilmesinin, sömürülmesinin, hor görülmesinin sınıfi kaynağını hızla görecektir. Amerikalı zenci, sınıflara bölünmüş bir sosyal piramidin tabanında olduğu müddetçe, ona karşıt olan sınıf piramidin tepesindeki sınıftır, yani sömürücülerdir. Bunun içindir ki zencilerin sömürüden kurtulmak için giriştikleri mücadele yatay olarak değil dikey olarak yürütülecek bir mücadeledir. Ve bu, sömürücü kapitalist sınıflara karşı yürütülen ortak mücadeleyi pekiştiren bir mücadeledir.

NE var ki zenciler, Amerika'da, yalnız işçi olarak sömürülmemekte, aynı zamanda, ırkçı peşin hükümlerin de kurbanı olmaktadırlar. Zencilerin ekonomik sömürüye karşı girişecekleri mücadele, ırkçı baskının da temellerini sarsacaktır, ve ırkçı peşin hükümler bir kere yenilince ekonomik sömürüden kurtulmak için yapılan mücadele daha da kolay olacaktır. Siyah Amerikalılarla beyaz Amerikalılar arasındaki ırk engelinin ortadan kalkması, sosyal ilerleme, barış ve demokrasi için tekellere karşı kurulacak cephenin birlik ve beraberliğini büyük ölçüde sağlamlaştıracaktır. Siyah işçi ile beyaz işçinin yanyana olması, gerçek sınıf düşmanına karşı yani tekelcilere karşı, işçi sınıfının etkili bir mücadele yürütebilmesinin temel şartıdır. Zencilerin bugünkü umutsuz şiddet hareketleri, ergeç böyle bir bilincin uyanmasına yol açacaktır.

Ameri

GERÇEK ***anlamı ile bağımsız bir ülke demek, vatanın*** **her karış toprağında kendi hükmünü sürdüren ya da sözünü geçiren ülke demektir. Şayet vatan topraklarının herhangi bir parçası üzerinde yabancılar söz ve kontrol sahibi olur, üstelik o ülkenin en sorumlu kişilerini bile o** ***arazi*** **parçası içersine sokmayacak olurlarsa, bunun ismi bağımsızlıktan çıkar. Böyle bir ülkeye mutlak bağımsız diyebilmek, beynelmilel bağımsızlık anlayışı ile bağdaşamaz.**

Bugünkü iktidar ve onun başı, Türiye'de bir yabancı üsler meselesi olduğunu kabul etmek istemiyor. Ne var ki, düşük iktidar zamanında, en ilkel kabile yöneticilerinin sorumluluk anlayışının bile ötesinde lâubali bir tutumla, Amerikalılarla gizli anlaşmalar yapılmış, şehitlerimizin kanıyla sulanan toprak parçaları kendi kontrolumuzdan çıkarılarak, Amerikalılara askeri üs olarak verilmiştir.

Üstelik bu askeri üsler Türkiye'nin komşuları ile olan ilişkilerine zarar vermekte ve en kötüsü, Türkiye'yi bir oldu bittiye getirerek sonu gelmez bir maceraya sürükleyecek bir zihniyetle yönetilmektedir.

Bizler bu üslerden bahsederken, yalnızca mevcut idareye karşı kuru bir muhalefet yapmak değil, dâvanın önemini belgelerle göstermek ve Türk toplumunun ba- ***ğımsızlık anlayışına vurulan kara damgayı silmek için*** **gerçekleri dile getireceğiz.**

Bizler hiç çekinmeden iddia ediyoruz ki, bu yabancı askeri üsler birer casus yuvası olup, hemen hergün Sovyet Rusya ***sınırları boyunca ve topraklar...*** **vamlı faaliyetler göstermktedirler.**

Bu üsler üzerinde başbakanın kend... Türk makamının söz hakkı yoktur. Hatt... başbakanın kendisi dahil, hiçbir Türk b... ***deki bazı müfrezelere adımını bile at...*** **bakan ve partisinin ya da onların paral... partilerin bağımsızlık anlayışı bu ise, b... isim ne yazık ki sömürge bağımsızlığıdır... der ve ağalı bir iktidar içinde, çok ker... ğımsızlığı gerçek bağımsızlığa tercih e...**

Aşağıdaki yazı serisinde, 1 Mayıs ... toprakları üzerinde düşürülen U-2 uça... pilotu Francis Gary Powers'ın, Moskova... ruşmasının tutanaklarından çıkarılmış b... lacaksınız. Adana'daki Amerikan üssünd... uçağın uçuşundan tek bir Türk makam... olmamış, ortada hiçbir sebep yokken, ... yet Rusya ile ilişkileri tehlikeli bir safh...

Türkiye'deki Amerikan üsleri en ser... zaketsiz bir Amerikalı askerler grubu t... ye'nin siyasi itibarı ve komşularına kar... lukları âdeta bir hiç imişçesine yönetil... dlamızın doğruluğunu kanıtlamak üzere ... ***wers'in Sovyet Başsavcısı Rudenko'ya*** **v... cevabı sunacağız: Duruşma esnasında, ... özel cihazlar hakkında savcının sorduğ... nızca** "Bilmiyorum" **ya da** "Bu cihazlar...

ASRIN CASUSLUK OLA

■ *17 Ağustos 1960 günü başlıyan duruşmanın ilk oturumunda Sanık POWERS'ın Duruşma Baş Yargıcı Tümgeneral VİCTOR V. BORİSOGLEBSKY tarafından yapılan sorgusu:*

DURUŞMA BAŞYARGICI — **Adınız nedir?** SANIK POWERS — Adım Francis Gary Powers.

SORU — **Hangi devletin vatandaşısınız?** CEVAP — Amerika Birleşik Devletleri.

S.— Doğum yılınız? C.— 1929.

S.— Doğum yeriniz? C.— Kentucky eyaletinin Burdine kenti.

S.— Doğumdaki uyrukluğunuz neydi? C.— A.B.D.

S.— Anne ve babanız sağ mıdır, nerede oturur ve ne iş yaparlar? C.— Her ikisi de sağdır, Virginia Eyaleti'nin Pound adlı kentinde yaşarlar. Babam ayakkabı tamircisi, annem ise ev kadınıdır.

S.— Hangi okulu bitirdiniz? C.— Johnson City, yakınındaki Milligan kolejini.

S.— Medeni haliniz nedir, evli misiniz? C.— Evet, evliyim. Çocuğum yok.

S.— Mesleğiniz nedir? C.— Uçak pilotu.

S.— Görev yeriniz neresidir? C.— Türkiye'nin Adana ilindeki 10-10 numaralı müfreze.

S.— İddianamenin İngilizce kopyası elinize geçti mi? C.— Evet.

S.— Aldığınız tarihi hatırlıyor musunuz? C.— Geçen çarşamba günü. Tarihini hatırlamıyorum. (10 Ağustos 1960 — çevirmen.)

S.— Bu duruşmaya sanık olarak çıkarılmanızı doğuran sebep ve sonuçlar size açıklandı mı? C.— Evet.

Daha sonra, tanık ve bilirkişiler teker teker duruşma salonuna alınıp, kendilerine yemin ettirilir. Duruşma Başyargıcı Sanık Powers'ı sorguya çekmek üzere Savcı ROMAN A. RUDENKO'ya söz verir.

■ *Sanık Powers'ın Savcı Rudenko tarafından yapılan sorgusu:*

S.— Sanık Powers, Sovyetler Birliği toprakları üzerinde uçmak görevini ne zaman aldınız? C.— 1 Mayıs sabahı.

S.— Bu görev emrini kimden aldınız? C.— Müfreze kumandanımdan.

S.— Müfreze kumandanınız kimdir? C.— Albay Shelton.

S.— Bu müfreze nereden bulunmaktadır? C.— Türkiye'nin Adana ilinde.

S.— Sovyetler Birliği toprakları üzerinde uçmak görevini nerede aldınız? C.— Pakistan Devletinin Peşaver kentinde.

S.— Peşaver'e ne zaman vardınız? C.— Tarihini kesin olarak hatırlamıyorum. Uçuştan birkaç gün önceydi. Dört ya da beş gün önce diyebilirim.

S.— Yani Nisan ayının sonlarında? C.— Evet, Nisan sonlarında.

S.— Peşaver'e kimlerle birlikte geldiniz? C.— Bizi ortaya götüren bir nakliye uçağı idi. İçerisinde yaklaşık olarak yirmi kişi ve kumandan Shelton vardı.

S.— Bu, Sovyetler Birliği içerisine yapılacak uçuşun hazırlığı ile ilgili özel bir yolculuk muydu? C.— Evet, bu uçak yalnızca bizleri Peşaver hava üssüne götürmek üzere göreve çıkarılmıştı.

S.— Bu uçak hangi üsten havalanmıştı? C.— Türkiye'nin Adana ilinden.

S.— Adana'dan Peşaver'e hiçbir yerde durmadan mı uçtunuz? C.— Hayır, yakıt ikmali için bir yere indik.

S.— Bu iniş nereye yapıldı? C.— Adını kesin olarak hatırlayamıyorum. Uçuş yolumuz üzerinde bir yerdeydi. Bu hava üssündeki ikmal hizmetleri İngiliz personeli tarafından yönetilmekteydi. Zannımca bu yer Bahreyn olabilir.

S.— Orası bir İngiliz üssü müdür? C.— Bu konuda söyleyebileceğim tek şey, *uçağın servis hizmetlerinin* İngiliz personeli tarafından yapılmış olduğudur.

S.— Pekiy, U-2 uçağı Peşaver üssüne nasıl ulaştı? C.— Uçak oraya 30 Nisan'da, uçuştan bir gün önce getirilmişti.

S.— Başka bir pilot tarafından mı? C.— Evet.

S.— Ne var ki, bu uçak oraya sizin için, Sovyetler Birliği toprakları üzerinde uçuş yapmanız üzere getirilmişti değil mi? C.— O zaman ben böyle bir uçuş yapmakla zorunlu olduğumu bilmiyordum. Fakat görünüşe bakılırsa, uçak oraya bu amaç için getirilmişti.

S.— Sanık Powers, bu uçak sizin Sovyetler Birliği toprakları üzerinde uçmuş olduğunuz uçak mıydı? C.— Evet.

S.— Bu görev için hazırlanmış tek pilot siz miydiniz? Yoksa başka pilotlar da var mıydı? C.— Bu uçuşa ayni anda iki pilot birden hazırlanmış bulunuyorduk.

S.— Niçin? C.— Sebebini bilmiyorum. Bu hususta benim kendime ait bir görüşüm var. Fakat bu görüşümü onlar adına burada cevap olarak kullanamam.

S.— Bu uçuş için özel bir eğitim görmüş müydünüz? C.— Müfrezemdeki bütün pilotlar ayni uçuş için benim gibi eğitim görmüş bulunuyorlar.

S.— Sanık Powers, yani siz de bu

İşlediği büyük suçun ağırlığı altında ezilen Powers, zaman zaman soğuk terler döküyordu...

...an üslerinin içyüzü

...üzerinde de-
...dahil, hiçbir
...hattâ yine
...er içersin-
...Sovyet baş-
...giden diğer
...verilecek tek
...komprа-
...sömürge ba-
...tedir.

...günü Rus
... Amerikalı
...yapılan du-
...leri bu-
...alanan bu
...haberi dahi
...'nin Sov-
...miştir.
... ve en ne-
..., Türki-
... sorumlu-
...dır. Bu id-
... pilotu Po-
... olduğu bir
...ağındaki
... saale yal-
... önce hiç

görmemiştim" ya da "Bana böyle yap dediler, ben de yaptım" şeklinde cevaplar veren Powers'e, savcı Rudenko şu soruyu sorar:

"Yani, aynı kolaylık ve rahatlıkla, sırf size söylendi diye, uçaktaki herhangi bir kolu çekebilir ve belki de atom bombası bile atabilirdiniz öyle mi?"

Bu soruya Powers'ın verdiği cevap ibretle üzerinde durulmaya değer. Bakın Powers büyük bir soğukkanlılık ve pişkinlikle ne diyor: "Olabilirdi!" **İşte Adana'daki üs, bu zihniyetile çalışan ve CIA ile aralarında gizli anlaşmalar bulunan bu derece sorumsuz casuslar tarafından doldurularak, âdeta bir çıbanbaşı haline getirilmiştir. Bu hususta Türk toplumunun üstüne düşen tek görev, en son Amerikalı neferin bu gizli üsleri terk etmesine kadar savaşı elinden bırakmamasıdır.**

Şimdi de aşağıda okuyacağımız mahkeme tutanakları ile ilgili casusluk olayının kısa bir özetini yapalım:

1 Mayıs 1960 günü Moskova saatı ile saat 8.53 de, 20.000 metre yükseklikte uçmakta olan U-2 tipindeki bir Amerikan casus uçağı, Sverdlovsk yakınında Rus uçaksavar bataryaları tarafından düşürülür. Uçağın pilotu Francis Gary Powers paraşütle atlar, fakat yere iner inmez Rus köylüleri tarafından yakalanıp, askeri makamlara teslim edilir. Aşağıdaki yazı serisi, 17 Ağustos 1960 günü Moskova'da başlayan duruşmanın tutanaklarıdır.

Mekin GÖNENÇ

Casus uçak U-2'nin pilotu Powers, Moskova'da bu mahkemede yargılanarak kendisinin ve Amerika'nın suçlarını itiraf etmiştir.

...AYI: U-2

gruba dahil bulunuyorsunuz öyle mi? C.— Evet.

S.— **Peşaver'deki üsten ne zaman havalandınız?** C.— Mahalli saatle takriben sabahın altı buçuğunda.

S.— **Uçuştan önce neler yapıldı?** C.— İki saate yakın, yüksek irtifa uçuşları için gerekli olan oksijen kullanma hazırlıklarından geçtim ve bu arada da uçuşla ilgili durum tartışması yapıldı.

S.— **Peşaver'deki üsten U-2 uçağı ile mi ayrıldınız?** C.— Evet.

S.— **U-2 ne cins bir uçaktır?** C.— Çok yüksek irtifalarda uçmak üzere hazırlanmış ve donatılmış özel bir yüksek irtifa uçağıdır.

S.— **Askeri bir gözetleme uçağı öyle mi?** C.— Tam anlamı ile askeri uçak diyemem. Fakat yüksek irtifalarda gözetleme olduğu gibi, araştırmalar yapmak üzere de kullanılabilecek cinsten bir uçaktır.

S.— **Casusluk amacı ile kullanmak için de değil mi?** C.— Daha önce de söylediğim gibi, bu uçağın askeri mi yoksa sivil bir uçak mı olup olmadığını bilmiyorum.

■ *U-2 uçağı Adana İncirlik Üssü'ndeki müfrezeye aitti.*

S.— **Fakat uçak sizin müfrezeye ait bulunuyordu, öyle değil mi?** C.— Evet.

S.— **Yani, 10-10 numaralı müfrezeye?** C.— Evet.

S.— **Orası askeri bir müfreze midir?** C.— Evet, müfreze askeri personel tarafından yönetilmekte, fakat personelinin ana kısmını ise siviller teşkil etmektedir.

S.— **Uçuştan önce U-2 uçağı üzerinde herhangi bir tanıtma işareti görmüş müydünüz?** C.— Özel bir uçuş elbisesi giyinmiş olduğumdan, uçuştan önce uçağın dış kontrolunu yapamamıştım. Bu yüzden, uçağın üzerinde herhangi bir tanıtma işareti bulunup bulunmadığını bilmiyorum. Uçağın her tarafına bakabilmek benim için çok güçtü.

S.— **Hiçbir tanıtma işareti görmediniz mi?** C.— Hayır, uçağı yakın bir mesafeden inceleyememiştim.

Adana'daki İncirlik Hava Üssü'nden kalkan U-2 uçağının uçuş rotası haritada gösterilmiştir. U-2, İran ve Afganistan üzerinden Pakistan'ın Peşaver Hava Alanı'na gitmiş, oradan Sovyet göklerine tecavüz ederek casusluk yapmıştır. Uçak Sverdlovsk'ta düşürülmemiş olsaydı Arkhangelsk ve Murmansk üzerinden Norveç'in Bodoe üssü'ne gidecekti...

S.— **Peki sanık Powers, uçuştan önceki herhangi bir esnada da, U-2 uçağı üzerinde hiçbir tanıtma görmemiş miydiniz?** C.— Türkiye'de üslenmiş bulunan bütün uçakların üzerinde tanıtma işaretleri vardı.

S.— **Fakat ben size bu U-2 uçağı hakkında soruyorum?** C.— Ben şahsen bu uçak üzerinde hiçbir tanıtma işareti görmemiştim. Fakat bunun dışında görmüş olduğum uçakların hepsinde tanıtma işaretleri vardı.

S.— **Sanık Powers'ın uçmuş olduğu uçağın üzerinde tanıtma işaretlerinin bulunup bulunmadığının meydana çıkarılması iddia makamı için oldukça önemlidir. Niçin uçak üzerinde tanıtma işaretleri yoktu?** C.— Hiçbir işaret bulunmadığına dair kesin birşey söyleyemem.

S.— **Fakat daha biraz önce hiçbir tanıtma işareti görmediğinizi mahkemeye söylemiş bulunuyorsunuz?** C.— Ben herhangi bir tanıtma işareti aramamıştım.

S.— **Siz aynı zamanda tanıtma işaretlerinin bulunmamasının, bu uçakların hangi devlete ait olduklarının saklanması amacını güttüğünü de söylemiştiniz?** C.— Sorunuzu tekrarlar mısınız?

S.— **İlk soruşturma esnasında siz, tanıtma işaretlerinin bulunmamasının bu uçakların hangi devlete ait olduklarının saklanması amacını güttüğünü söylemiştiniz.** C.— Böyle birşey hatırlamıyorum.

S.— **Hatırlamıyor musunuz? Uçak üzerinde hiçbir tanıtma işareti bulunmadığının kanıtlanmasını bilirkişilere bırakacağız. Şimdi size Sovyet Rusya hududuna kadar hangi uçuş yolunu izlediğinizi sormak istiyorum?** C.— Şu anda uçuşa ait bütün detayları kesin olarak hatırlamıyorum. Fakat Peşaver üssünden doğruca Sovyet Rusya hududuna uçmuştum.

GELECEK HAFTA

CASUSLUK UÇUŞU

Başbakan Demirel, Cumhurbaşkanı Sunay ve Genelkurmay Başkanı Orgeneral Tural, Sapanca sahilindeki MOBİL Moteli'nde verilen ziyafette

FELÂKET YERİNDEKİ

GÜN, felâket dolu bir gece geçiren Adapazarı'nın üzerinde henüz ışımaya başlamıştı Şehrin ana caddesinde, felâket yerini bir seçim bölgesi haline getiren politikacılar bir aşağı bir yukarı tur atıyorlardı.

Depremde 83 ölü ve 223 yaralı veren, 771 evi kaybeden Adapazarı halkı, ekmek ve su sıkıntısı içinde kıvranıyordu. Bir lokma ekmek bulmak imkânsız hale gelmişti. Politika esnafı, **"Yaralarınızı mutlaka en kısa zamanda saracağız"** diyorlardı.

İşte bu atmosfer içerisinde, saat tam 11.30'da polis otomobillerinin canavar düdükleri arasında Cumhurbaşkanı Sunay şehre girdi. Felâketzede Adapazarı halkı her gelene olduğu gibi, Sunay'a da ümitle koşuyordu...

Ama, Sunay, beraberinde Genelkurmay Başkanı Orgeneral Tural, Deniz Kuvvetleri Komutanı Oramiral Uran, İkinci Ordu Komutanı Orgeneral Fikret Esen ve diğer komutanlarla birlikte tümen karargâhına giderek şehrin yıkılan yerlerini harita üzerinde incelemekle yetindi.

Daha sonra beraberine Başbakan Demirel'i de alarak, otomobilinin içinde şehrin hasara uğrayan sokaklarından seksen kilometre hızla geçti. Yaralıların inlemelerinin sokağa kadar taştığı hastanenin önünde de hiç durmadan otomobiliyle İstanbul yoluna saptı.

Cumhurbaşkanı'nın peşinden giden 100 kişilik kafilede kimler yoktu ki... Kasım Gülek'ten Bülent Ecevit'e, Sadettin Bilgiç'ten Faruk Sükan'a kadar uzanan politik bir kervandı bu...

Kervan yol üzerinde birden **"Mobil Oil Restoran Saraçoğlu"** yazılı motelin önünde durdu. Bir koşuşmadır başladı.. Acıkanlar masanın bir köşesine ilişmek için uğraşıyorlardı.

ANT muhabiri, fotoğraf çekmek için makinesini kaldırdığı sırada önce bir el uzanarak kolundan tuttu ve iterek **"Burada fotoğraf çekemezsin. İstersen yemek ye git..."** diye azarladı. ANT muhabiri gazeteci olduğunu anlatmaya çalıştı ama, bu çaba da hiçbir şeyi değiştirmedi. Cumhurbaşkanı'nın koruma memuru Nâzım Efendi bir kere **"yok"** demişti ya, her şey bitmişti.

Sapanca gölünün sahilindeki motelin masalarına üşüşen politikacılar, felâketzede vatandaşların dertlerini çoktan unutmuş, gölde yüzen balıklara ekmek atarak eğlenmeye çalışıyorlardı. Adapazarlıların o sıralarda kan ağladığını bilenler için, bu sahne gerçekten yürekler acısıydı.

Biraz sonra masalara servis başladı: Dönerli pilavlar, tavuk söğüşler, kuzu fırınlar, makarnalar, mayonezler, karpuzlar ve soğutulmuş biralar!

Cumhurbaşkanı Sunay'ın arabası ve refakatteki̇ler motel'in önünde...

Motelde ziyafet çekilirken Adapazarı'nda gözyaşı ve hıçkırıklar arasında her an yeni bir cesed çıkartılıyor, halk ekmeksizlik ve susuzluktan kıvranıyordu.

ZİYAFET!

Sunay ve Demirel'in refakatindeki 100 kişilik kafile de MOBİL Motel'ndeki mükellef ziyafet sofrasından nasiplerini aldılar...

Adapazarı'nda açlık ve susuzluk hüküm sürerken Mobil'in restoranında kuş sütünden başka her şey vardı...

Koruma memurları, suçluların telâşı içinde, bu manzaranın fotoğrafını çektirmemek için seferber olmuşlardı. ANT Muhabiri, buna rağmen, uzaktan fotoğrafları çekmeğe muvaffak oldu.

Yemekler yenip pürolar tüttürüldükten sonra kafile aynı tantana içinde Istanbul yoluna koyuldu.

Geride 100 kişilik ziyafetin kabarık faturası kalmıştı ve bu fatura, felâketzede Adapazarlıların nafakalarından kesilmiş paralarla meydana getirilen Adapazarı İl Özel İdaresi bütçesinden ödenecekti!

DOLUDİZGİN

Yaşar Kemal

ŞÖYLE düşünüyorum da Urfa'nın köyleri aklıma geliyor. Urfa'nın köylüklerinde, Mardin'in köylüklerinde altı saatlik bir uzaklıktan sırtında su taşıyan kadınlar görmüştüm. Susuz köyler aklıma geliyor. Güney-doğu Anadolu köylüsü kışın göleklerde biriktirdiği pis suları itiyle atıyla, sığırıyla birlikte içer. Sapsarı, irin gibi suları olan gölekler aklıma geliyor. Yastık yatak bilmeyen, yastık yerine bir kütüğe başını koyan, çırılçıplak Toros köylükleri geliyor aklıma. Yer altındaki binlerce köyü düşünüyorum. Üç bin yıl önce de böyleydi bu köyler. Hayvanlarıyla aynı yerde, aynı koşullar altında yaşayan köylükleri düşünüyorum. Işıksız Orta Anadolu'yu düşünüyorum. Köylüler okuma yazma bilmezler.. Bilse bile yüzde beşi altısı bilir. Uyumuş uyanmamış, şu vatan üstünde bizimle birlikte yaşayan, kardeşlerimiz dediğimiz insanları düşünüyorum. Bir lokmaya muhtaç eylediğimiz, elinde avucunda ne varsa aldığımız, derisine kadar, Avrupalı, Amerikalı kapitalistle bir olup soyduğumuz, sömürdüğümüz, iliklerine kadar sömürdüğümüz insanları düşünüyorum. Ve insanlığımdan utanıyorum. Vatan, diyorlar, bir kulağımdan girip, bir kulağımdan çıkıyor. Millet, diyorlar, yaaa, millet ha... Bu yoksul, bu yaralı toprak üstünde.. Ve Türkiye'de oturan burjuvalar.. Konuşuyorlar, gülüşüyorlar, yiyorlar, içiyorlar, milyonları milyonların üstüne koyuyorlar. Şu yaralı toprakta, şu yoksulların yoksulu ülkede peri padişahı hayatı yaşıyorlar. Yoksulu daha yoksul, açı daha aç, hastayı daha hasta, perişanı daha perişan ederek Peri Padişahı hayatı yaşıyorlar. Bir de millet var. Yüzyılların onurlu bir milleti.. İşte onun onuruyla oynuyorlar. Peri Padişahı hayatları sürüp gitsin diye dünya önünde onun onurunu beş paralık ediyorlar. Size bir şey söyleyim mi, Kıbrıs gidecek. Ne evliyayım, ne de kehanetim var. Ama Kıbrıs gidecek.. Tüyü bitmedik yetim haklarını, emeklerini kapitalistlere soyduranlar, azıcık faydaları için, ağalarının hatırı için Kıbrıs'ı Yunanlılara vermezler mi sanıyorsunuz.. Az bekleyin göreceksiniz.

ŞU demokrasi oyunu çıkınca halkta birazcık uyanış oldu. Bir düzen oyunu olarak çıkardılar demokrasiyi ortaya. Baktılar ki iş ciddiye gidiyor, halk uyanıyor, Menderes oyuna son vermeğe kalktı ve verdi de.. Sonra dünya başına yıkıldı. Şimdi de baktı ki AP iktidarı iş ciddiye biniyor. O da oyun saydığı bu işe son vermek için elinden geleni yapıyor. Ve halk gittikçe uyanıyor. Ve burjuvalar iktidarı gittikçe demokratik düzene paydos diyor. Fiilen paydos demiş zaten. Hepimizin, tekmil halk adamlarının peşinde açıktan açığa yıldırma polisleri.. Çetin Altan, Aziz Nesin olayı... Her yazımızdan bir mahkeme.. O da Anayasayı savunan yazılarımızdan dolayı.. Telefon dinlemeler, mektup açmalar.. Polis iftiraları, zulüm baskıları, işkenceler... Soygunlar, soygunlar, soygunlar...

HALKLARIN uyanışının önüne zor geçilir. Halkların hürriyet isteklerinin önüne zor geçilir. İşte Menderes örneği! AP iktidarı demokrasiyi, Anayasayı kaldırmağa doğru doludizgin uçup gidiyor. Gitsin bakalım. Yolu açık olsun bakalım. Anayasa güçleri ona nerede dur diyecek bakalım. Anayasa güçleri, nasıl, ne zaman onun aklını başına getirecek bakalım.

ŞÖYLE düşünüyorum da yoksullar, şöyle düşünüyorum da on bin yıl öncesini yaşayan halkımız aklıma düşüyor. Perişan olmuş, bitmiş, ezilmiş halkımız. Ve bir harabe ülke.. Beri yanda da sofrasında kuş sütü bile olan Peri Padişahı hayatı yaşayan bir azınlık geliyor aklıma. Sonra kahroluyorum, utanıyorum. Sonra sonra, bu memleketi sevenlerin hepsi, hepsi Çanakkale'de mi, Dumlupınar'da mı kaldı, diyorum.

PAPA PAUL TÜRKiYE'YE NiÇiN GELDi

Katolik ruhanî reisinin Türkiye'ye yaptığı ziyaretten bizim kazanacağımız hiç bir şey yoktur, aksine kaybettiğimiz çok şeyler vardır

HALÛK TANSUĞ

PAPA, neden Türkiye'ye geldi? Esas maksadı ne idi? Milletlerarası meseleler açısından, Vatikan'ın ve Patrikhane'nin bir takım planları mevcut mudur? Bahis konusu ziyaretten, Türkiye, kârlı mı yoksa zararlı mı çıkacaktır?

Batı basınına göre, Papa'nın Türkiye'yi ziyaretten kasdı, her şeyden önce Patrik Atenagoras'la İstanbul'da gizli görüşmelere girişmektir.

Yoksa Papa, *"Türkiye Orta Doğu'da sulh için önemli rol oynayabilir"* demesine rağmen birinci planda Türkiye'yi ziyaret niyeti beslememiştir.

Nitekim, Papa, Türkiye başkenti Ankara'ya uğramamıştır. Atatürk'ün mezarı başında, saygı duruşuna geçmemiştir. Türkiye Cumhurbaşkanı'nı, makamında (Ankara'da) ziyaret etmemiştir. İstanbul dışında, yalnız, önemli hristiyan merkezi Efes'i gezmekle yetinmiştir.

Katolik Kilisesi Baştemsilcisi Papa 6'ncı Pol'ün Türkiye gezisi, her şeyden evvel İstanbul'daki Ortodoks kilisesi baş temsilcisi *Patrik 1 inci Athenagoras*'la şahsen konuşma amacı taşımıştır.

MODERN HAÇLILAR!

Neler görüşüldü?

Peki, iki hristiyan dini lider, "lâik" İstanbul'da karşılaştıklarında hangi konuları ele almış olabilirler?

Çok gizli tutulan gündemi bütün teferruatiyle şu sıralar bilmeye imkân yok. Fakat, son yıllar değişik şekillerde satha vurmuş bilgilere dayanıp, şöylesine tahmin yürütenler mevcut:

- Asırlardır birbirleriyle mücadele edegelmiş muhtelif hristiyan mezhepler (Katolik'ler, Ortodoks'lar, Protestan'lar, Anglikan'lar, *v.s.*) *arasında* birlik kurmak... Böylece Hristiyanlığı diğer dinlere (meselâ Müslüman'lığa) ve kapitalizmi diğer siyasi akımlara (meselâ Sosyalizm'e) karşı güçlendirmek.

- Hristiyan'lar ve Musevi'ler arasında, İsa'nın çarmıha gerilişinden bu yana, süregelmiş anlaşmazlığı gidermek. Hattâ, Hristiyan-Yahudi işbirliğini gerçekleştirmek.

- Komünizm'in dünyaya yayılmasını önleme uğruna, tüm Hristiyan âlemini, tek merkezden teşkilâtlandırmak.

- Sosyalist ülkelerde hâlâ mevcut hristiyan kiliselerinden ve yahudi sinagoglarından *faydalanıp, kapitalist Batı* ülkeleri hesabına sosyalist doğu ülkelerinde istihbarat yapmak. Sosyalist ülkelerinde hristiyan ve yahudi gruplarını, sosyalist rejimler aleyhine kışkırtmak. Mümkünse, aynı grupları, siyasi ve ekonomik sabotajlara teşvik etmek.

- Özellikle geri kalmış ülkelerde (meselâ zenci Afrika halkları arasında) Hristiyan'lığın gerilemesine ve Müslüman'lığın ilerlemesine karşı tedbirler almak.

- Amerika'lı zenci halk kütleleri arasında, hristiyan aleyhtarlığının ve müslüman taraftarlığının yaygınlaşmasını *önlemek.*

- Batı Avrupa'nın ileri ülkelerinde ve Güney Amerika'nın geri kalmış kütleleri arasında, *"ateizm"*in (dinsizliğin) gelişmesine karşı pratik tedbirler *düşünmek.*

Yeni concordat mı?

- İkinci Dünya Harbi yıllarında Papa 12'inci Piüs'ün Hitler'le imzaladığı "Concordat"ya benzer bir antlaşmayı, bu sefer Birleşik Amerika ve İsrail'le imzalamak. Faşist Almanya'nın Sovyetler Birliği üzerine saldırtılmasına benzer şekilde, bu sefer Nazi Almanyası yerine Amerika ve İsrail'i aynı maksatlara âlet etmek. Hitler'le anlaşma uğruna nasıl Yahudi'ler o zaman "harcanmışlar" ise, bu sefer Amerika ve İsrail'le anlaşma uğruna Müslüman Arap'ları "harcamak". (Bak: ANT, 25 Nisan 1967, sayfa 13).

- İsrail işgaline uğramış Kudüs'deki "mukaddes yerler"i, (belki Batı kuklası Kral Hüseyin yardımıyle) Müslüman Arap'lar elinden alıp milletlerarası bir statüye bağlamak. (Bak: LE MONDE, 19 Temmuz 1967, sayfa 1).

- Kudüs'e verilecek bu milletlerarası statü esaslarını, dünyanın başka taraflarındaki *"mukaddes yerler"*e uygulamak. Meselâ İstanbul Fener Rum Ortodoks Patrikhanesi, Ayasofya Camii, Efes Meryem Ana evi gibi *"mukaddes yerler"*'i de lâik Türkiye Cumhuriyeti kontrolundan çıkartıp milletlerarası bir idareye bağlamak.

- Ankara Hükûmetinin (Kıbrıs sebebiyle) Fener Patrikhanesi'ne karşı almayı düşünebileceği kanunî tedbirleri, tüm Hristiyan dünyasının işbirliği ve baskısı sayesinde, nötralize etmek...

Acaba, yakın geçmişte sık sık üzerinde durulmuş bütün bu konular, Fener'deki Hristiyan Zirvesi sırasında hakikaten ele alındı mı? Alındı ise, Papa ve Patrik, ne sonuca vardılar?

Papa Paul ve Patrik Athenagoras İstanbul'daki bir âyini beraber yönetiyorlar.

Tabii, suallere, burada kat'i cevaplar vermek henüz mümkün değil... Çünkü Patrikhane duvarları arkasında yapılan gizli görüşmeler, daha tam anlamıyla ve tafsilâtıyla dışarı sızmamıştır.

Fakat elde mevcut bilgileri bir araya toplarsak, geçmişin tecrübelerinden faydalanırsak, Papa'nın Ayasofya'da dua edişini göz önüne getirirsek, Atenagoras'ın *"dışarı"* ile gizli temaslarını hatırlarsak, şimdiden mâkul bazı sonuçlar çıkarabiliriz.

Zararlı olacaktır

Bizim kanımız odur ki, Papa'nın İstanbul ve İzmir ziyaretleri, Türkiye'ye hiçbir hayır getiremez. Aksine, sadece *"şer"* kuvvetlerini bize karşı harekete geçirebilir.

Çünkü, Papa'nın da Atenagoras'ın da zihniyeti mâlûmdur; asırlardanberi hiç değişmemiş bir genel istikamete doğru yönelme durumundadır. Sömürücülerle ve gericilerle mükadderat birliği, her iki dini lider için bütün meselelerde hareket noktası, ikinci tabiat haline gelmiştir.

Meselâ, Vietnam'da halk kütlelerine karşı vahşice katliam konusunda istilâcı Amerikan ordusuyla yakın işbirliği yapanlar, Katolik kilisesi liderleri ve mensuplarıdırlar. Yunanistan'da Faşist askeri cunta ile el ele yürüyenler, Ortodoks kilisesi liderleridirler. Geri kalmış ülkelerin kompradorlarını ve ileri ülkelerin emperyalist eğilimlerini destekleyenler, hristiyan kiliseleri temsilcileridirler.

O halde, genellikle kiliselerin yolu sömürme ve emperyalist kuvvetleri destekleme yolu olduğuna göre, Papa'nın ve Atenagoras'ın planları ergeç Türkiye'nin Atatürkçü politikasiyle çatışacaktır. Eninde sonunda, Fener Hristiyan Zirvesi kararları, Türkiye'ye her açıdan zararlar verecektir.

Eğer daha şimdiden zarar vermeye başlamadı ise...

Kuzu postundaki yavru kurt

Hüseyin BAŞ

SÖMÜRGE imparatorluklarının mazlum hakları fütursuzca soydukları, Asya'dan Afrika'ya uzanan zengin hammadde kaynaklarını uygarlık adına kıyasıya sömürdükleri, kapalı kapılar ardında ülkelerin kaderlerini tayin edip zenginliklerini paylaştıkları sıralarda sömürü ortaklıkları arasında bitip tükenmeyen pazarlıklar sonunda milyonlarca Filistin'li arabın topraklarından sökülüp atılması bahasına kan ve ateş'le kurulan İsrail (1), Ortadoğu'da emperyalizmin hizmetinde üçüncü kez dünya barışını kundaklamaktan çekinmemiştir.

Emperyalist - Sionist ortaklığının güçlü propaganda olanakları, dünya basınını ilân ve krediler yoluyla finanse eden yerel ya da uluslararası kuruluşlardaki etkisi (2) ve ağırlığı sayesinde Sionizm, İsrail'in saldırılarını «tarih boyunca nice cefalar çekmiş bir ırkın seçilmiş topraklardaki varlığını savunması» şeklinde göstermiştir.

Oysa, olaylar, bu uydurulan bütünüyle yalanlamakta, kuzu postuna büründürülen yavru kurtun bütün kötü niyet ve ard düşüncelerini gözler önüne sermektedir.

İsrail, yurtlarından sökülüp atılan bir buçuk milyon Filistin'li arabın yürekler acısı durumlarının çözümüyle ilgili olarak Birleşmiş Milletler'in aldığı kararların tümünü hiçe saymış, uluslararası politikada, Güney Afrika'dan Rodezya'ya, Cezayir'den Vietnam'a kadar sürekli bir biçimde ırkçı yönetimler, saldırgan sömürge imparatorlukları yanında yer almış, zaman zaman da «maşa» sıfatıyla emperyalizmin saldırılarına fiilen katılmıştır.

Siyonizmin Ortadoğu'da emperyalizmin köprübaşılığına ve giderek jandarmalığına heveslenmesi yeni değildir.

Yahudi devletinin kurucusu Herzl, Birinci Sionist Kongresi'nden önce ve sonra bir çok kere Sultan Abdülhamid'i, o zaman Osmanlı yönetiminde bulunan Filistin'e yahudiler için sınırsız göç hakkı tanımağa ikna etmeğe çalışmıştır. Buna karşılık, Yahudi para babaları, Osmanlıların yabancı güçler nezdindeki borçlarını temizleyecekler, uzmanları ise Türk maliyesini yeniden organize ederek Avrupa'nın bağımlılığından kurtaracaklardı. «Eğer Majeste Sultan, Filistin'i bize verirse, Türk maliyesini düzene sokabiliriz. Avrupa'nın orada Asya'ya karşı kalesi, uygarlığın barbarlığa karşı bir karakolu oluruz.» (3)

Ama daha da ilgi çekici olan, Herzl'in Sultan'a yazdığı mektuptu. 3 Mayıs 1902 tarihli mektupta Herzl, Sultan'a Osmanlı İmparatorluğu'nda, meselâ Kudüs'te Osmanlı öğrencilerinin okuyacakları bir Yahudi Üniversitesi'nin kurulmasını bile teklif etmiştir. Bu üniversite sayesinde gençler Avrupa'ya gitmek gerekliliğini duymayacaklar ve böylece de oradan «devrimci» düşüncelerle geri dönmek tehlikesine maruz kalmayacaklardı. (4)

Herzl, böylece bir yandan sultanı kandırmağa çalışırken öbür yandan da Alman Kayser'e de başvurarak ona Filistin'deki Yahudi kültürünün tabii olarak Cermen kültürü olacağını söylüyordu.

Herzl'in ölümüyle sionist hareketin başına geçen David Dalfson'ın bir mektubundan alınan şu cümle sionizmin emperyalizmle olan ilişkisini açıklaması bakımından ilgi çekicidir: «Lord Milner'i, kolonyalizm diye adlandırdığı şeyin aslında sionizmden başka bir şey olmadığı hususunda ikna etmek için bütün gücümü seferber ettim.»

Sionist yönetici Herbert Samuel ise hatıralarında şöyle yazmaktadır: «Böylece Mısır ve Süveyş Kanalı yakınında Britanya'ya bağlı bir yahudi devleti kuracağız.»

Bu konuda Churchill'in düşüncesi de şu: «Hayatta bulunduğumuz sırada sadece Filistin'de değil, Şeria nehrinin iki kıyısını da kavrayan bir yahudi devletinin kurulmasına tanık olmak şansımız olursa, imparatorluğun çıkarlarına tamamen uygun bir olayın gerçekleştiğini göreceğiz.»

İsrail'in emperyalizmin doğrultusunda yayılma hevesleri, topraklarını genişletme ihtiraslarını da en yetkili ağızlarda bulmak mümkün:

«Hükümeti araplara derhal savaş açması için öğütlerim. Bu kadim rüyamızın gerçekleşmesi için en uygun andır.» (Moshe Sharette - Mapai'de konuşması - 1950).

«Coşkunlukla savaşmamız gerek... İstilâ ve diplomasi yoluyla İsrail imparatorluğu kurulacaktır. Bu Nil ile Fırat arasındaki toprakları kapsamaktadır.» (Ben Gourion'ın Yahudi Üniversitesi öğrencilerine söylevi — 1950) (5)

«Hükümeti kurmayı, sadece güneye yayılmamızı temin etmek için mümkün olan bütün imkânları kullanmak şartıyla kabul ediyorum..» (1952 Mapai toplantısındaki söylevinden)

Herut Partisi Lideri Altman'ın söyledikleri de ilgi çekici: «Dünyaya, İsrail'in amacının Irak'taki Süveyş'e giden yeni sınırların teessüsüne yönelen belirli bir plan uyarınca bütün dünya yahudilerini Filistin'e göç etmeye teşvik olduğunu içtenlikle ve açıkça anlatmak görevimiz olmalıdır.»

FİLİSTİN ARAPLARI (Sionizmin kurbanları)

H. Muhiddin'in Le Temps Modernes'deki «İsrail ve Barış» adlı yazısından aldığımız bu parçayı, İsrail'in saldırı örnekleri izliyor. Sionist propagandasının çoklarının gözünden gizlediği saldırıların sayısı 1949 - 1966 arasında tam 17.856'ya yükselmektedir.

(1) İsrail, 5 Haziran saldırısında büyük rolü olan Irgun teşkilâtıyla Filistin'li Araplara zulümde Nazileri geride bırakmıştır. Ünlü İngiliz tarihçisi Arnold Toynbee, Montreal Mc Gill Üniversitesi'nde verdiği konferansında ve A Study of History adlı eserinde Irgun'un sayısız cinayetlerini Nazilerin yahudilere karşı giriştikleri cinayetlerle kıyaslamıştır. Öte yandan Yahudi gazeteci Zuckermann da, İsrail'in araplara karşı sürdürdüğü ırkçı ve faşist davranışlardan ve işlediği cinayetlerden söz etmektedir.

(2) Batı basınında olduğu gibi bizde de gazete, dergi ve haber kuruluşlarının çoğu, gelirlerinin büyük kısmını (genellikle yüzde 70, ilânlardan temin etmektedir. İlân piyasasını ise yahudiler ellerinde tutmakta, bu sayede gazete ve haber kuruluşlarına kolaylıkla baskı yapmaktadırlar. Bu kirli işlerini bazen «telefon»la yürütmektedirler.

(3) Th. Herzl — Yahudi Devleti, Paris, Lipschutz, 1926, S. 95.

(4) Les Temps Modernes No. 253, Bis 1967, S. 100, Conflit Israelo - Arabe.

(5) Herzl, Filistin'e Kıbrıs'ı da katmak istemiştir. Sionizm, Kıbrıs'ı şu iki nedenle gözüne kestirmiştir: 1. Türk otoritelerinin karşı koyması yüzünden Filistin'i ele geçirmek güçtü. Bu yüzden Filistin'e yakın yerlere yerleşmeli, ortam uygun olduğu zaman Filistin işgal edilmeliydi. 2. Eski yazıtlara (Talmud) dayanarak Kıbrıs'ı «Büyük Filistin»e dahil etmek mümkündü. Sionist yazar Oscar Rabinoviç, «Yahudi Kıbrıs» projesinde, sionist akıma ilk katılan din adamı Aron Marcus'a Herzl'in cevabını nakletmektedir. Marcus, Talmud'ta Kıbrıs'ın Filistin'e dahil olduğunu keşfetmiş ve bu keşfini Herzl'e iletmiş, o da bu görüşe katıldığını bildirmiştir.

GELECEK YAZI :

PYRRHUS ZAFERİ

SANAT

Nâzım Hikmet son eşi Vera Hikmet ile beraber

SON EŞİ VERA HİKMET, NÂZIM'I ANLATIYOR

Nâzım Hikmet, Türkiye dışında bulunduğu sürede daima vatan hasretiyle yanıp tutuşmuş, günlük konuşmalarında, mısralarında daima Türkiye'ye kavuşmak özlemini dile getirmiştir.

HALDUN TANER

— VII —

BAZI yazar var, eseri yüce oluyor. Özel hayatına bakıyorsunuz, bir tapu memurununki gibi, silik, sâkin ve mazbut.

Öyle de yazarlar var ki, *hayatları da eserleri gibi coşkun,* dalgalı, çalkantılı, fırtınalı.

Nâzım'ınki ikincilere daha yakın...

Üç yaşında paşa torunluğu eden, ondokuzunda Moskova'da öğrenci olan, yirmiüçünde putları kırmaya kalkan, Türk şiirine yeni bir soluk getiren, otuzunda türlü suçlamalarla hüküm giyip hapis yatan, hattâ idamı istenen, açlık grevi yapan, hayatının son kısmını yurdundan uzakta geçirmek zorunda kalan, *ömrü boyunca biraz kolayca âşık olan,* her seferinde de eşsiz benzersiz bir nihai aşkı yaşadığını sanan bu hareketli ve canlı, her anı dolu, kanı sıcak insan için en güzel özeti galiba dostu Vâ-Nû yaptı:

Nâzım geçti bu dünyadan...

Geçtiği gerçekten belli. Çünkü izleri hep taze.

Ben Nâzım'ı ilk, 835 Satır zamanında tanıdım. Sonra sahnede alkışladım. Mehmed Emin'in, Abdülhak Hamit'in koca koca *resimlerinin üzerine* **"İptal"** damgası vurup bir polemik kampanyasını etkili bir mizanpaj tekniği ile yürütüşünü ilgi ile izledim. Sonra mahkûmiyetler başladı. Girdi çıktı. Bir gün onu sırtında bir gömlek, ellerinde kelepçe, ayağında tabanları hapishane usûlü terlik gibi bastırılmış beyaz keten ayakkabılar, iki jandarma ortasında, sokakta yürürken gördüm. Mutluya benzer bir hali vardı. Bir ara *arkadaşım Naci Sadullah'la* Yarım Ay'ı çıkardı. Bir ara Zekeriya'ların Tan Gazetesi'nde Peyami'nin karşısında Orhan Selim imzası ile fıkralar yazdı. Kadıköy tramvaylarında, vapurda karşılaşırdık. İşine, maça gider gibi hevesle, hafifçe giderdi. Kısa kollu, ince gömleğinin altından atlet fanilası görünürdü. Moskova öğrenciliği zamanının uslûbunda, temiz kıvrak ve süssüz, gömlekli kılığı idi bu. Bembeyaz çilli kolları ve yan*mamış yüzünde bir çocuğunkiler* gibi bakan masmavi gözleri vardı.

Kelepçeli iken büyümesini, halk arasında ise herhangi bir gömlekli oluvermesini biliyordu. Bundan zevk aldığı bile iddia edilebilirdi. Bununla birlikte, Nâzımca bir tupesi de yok *değildi. Bunun da ona yaraşmadığı* söylenemezdi. Sonraları yaşlılığında herhalde bu da kaybolmuş olsa gerektir.

Harbokulu olayını uzun hapis yılları kovaladı. Bu mahkûmiyet, lejandını büyütürken sıhhatini de berbat ediyordu.

Çıktığı gün İrfan Emin, onun sanatçı yanının gücünü vurgulamak için olsa gerek:

— **Saçının telinden ayağının parmağına kadar ilham dolu. Durmadan yazıyor,** demişti.

Nâzım ise:

— **Çıkar çıkmaz yere sırt üstü yatacağım, sabaha kadar yıldızlara bakacağım,** diyordu.

Nâzım şiire milliyetçi olarak başlamıştı. Bundan tabii ne olur. İnsan sevgisinin ilkel şekli galiba kendini *ve* yakınlarını sevmek. Aile, klan, kabile, millet, ümmet sevgisinden sonra insanın yüreği çok yüce ise eğer bütün insanlığı da kapsayan bir yeni ufka açılır. Son aşamaya varamayanları kınayamayız. Ama varanı da vatan haini diye damgalayamayız. Gülünç olur.

Nâzım pergelini bu kadar geniş açabilmiş bir ozandı. 1954'de Büyük Okyanus'ta patlayan bir hidrojen bombası, birkaç Japon balıkçıyı yaraladığı zaman Nâzım onları kendine Hürriyet Meydanı'nda vurulan Turan Emeksiz kadar yakın bulubiliyordu. Dünyanın her köşesindeki bir acı, Evtuçenko'nun bir deyimiyle, onun kalbini kanatabiliyordu. Bütün insanlara alabildiğine açık böylesine sevgi dolu bir yürek elbet kendi insanlarını da bir başka türlü *sevecek*ti. Nâzım'ın hangi şiiri Türk ve Türkiye kokmaz ki... 1955'den bu yana, yurd özlemi, gittikçe bastırarak onun şiirlerinin âdeta ana temi haline gelir. **Üsküdar Cezaevinin görüşme yerini bile özlemeye"** başlar **"İstanbul'dan çıkıp, boğazı geçip, odasını dolduran anılar yüzünden"** Varna'da onu uyku tutmaz.

Bir acı fırak, bir kara duman
Bre Şahin aman
Bu nasıl kader
Bir böyle keder
Böylesi gülüm bir bana malûm.

Hele Varna, **"domatesi, biberi, kalkan tavası ile radyodaki Karadeniz havası"** ile onu deli eden şehirdir. Boğaza kalkan vapurları usulca okşar. **"Yanar elleri."**

***"Yüzbin gözle seyreder İstan*bul'u, yüzbin yürek gibi çarpar çarpar yaprakları. Bir ceviz oluverir Gülhane parkında. Ne sen bunun farkındasın, ne polis farkında."**

Nâzım'ın son eşi bayan Vera:

— **Nâzım'ın iki hayatı vardı,** diyor. **Hem burada hem orada yaşıyordu.**

Nazım'ın Moskova'daki evindeyiz. Saat akşamın beşi. Ama hava bulutlu. Loş salonda birbirimizi anca sezebiliyoruz. Bize kapıyı açtığı zaman Bayan Vera'nın maviler giydiğini, altın sarısı saçlarına mavi bir rüban geçirdiğini, genç, sıhhatli, çekici ve güzel bir hanım olduğunu farketmiştik. Şimdi bir koltuğa iki dirseği ile dayalı, ayak ayak üstüne atmış kontr lümiyer pro*filini görüyoruz. Kısık ve hüzün*lü bir sesle, anılarını, ağır bir tempoda, ama derli toplu, can alıcı ayrıntıları içinde veriyor:

— **Deniz görünce, nehir görünce, su görünce Türkiye'ye özlemi büsbütün artıyordu. Çok seyahat yapıyordu. Çeşitli ülkeleri geziyordu. Bu hasretini dindiremiyordu. Hele bazı akşam saatları hasret ona hastalık gibi çökerdi. Türklerle karşılaşınca, Türkçe konuşunca Nazım'ı görmeliydiniz çocuk gibi olurdu...**

Dışarda yağmur başladı. Demek havadaki sıkıntı oymuş. Vera Hikmet hâlâ ışık açmıyor. Nazım'ın evi burası öyle mi? Duvarda kilim arıyorum. Seçemiyorum. Her çağrışımı yurda kaçan Nâzım'ın son şiirlerinden biri geçiyor aklımdan:

....

Ağaçları severmişim meğer
Çırılçıplak kayınlar Moskova'da
Perendel kionoda kışın çıkarlar
karşıma alçak gönüllü kibar
Kayınlar Rus sayılıyor kavakları
Türk saydığımız gibi
İzmirin kavakları
Dökülür yaprakları

Bize de çakıcı derler
Yar fidan boylum
Yakarız konakları
Çiçekler geldi aklıma hernedense
Gelincikler kaktüsler fulyalar
İstanbul'da Fulya tarlasında öptüm Marikayı
Ağzı acı badem kokuyordu
Yaşım on yedi.

Yağmur balkonun taşlarında hızlandı. Odayı iyice karanlık bastı artık. Şimdi Bayan Vera sadece *bir kısık ve hoş ses...*

— **Bütün dünyaya bağlıyım. Ama kendime gelebilmem, kendimi bulabilmem için yılda 3 - 4 ay Türkiye'de yaşamam lâzım,** der dururdu.

Nâzım ömrü boyunca çok kadın sevmiş. Hayatını birleştirdikleri ise galiba dördü buluyor. En güzel aşk şiirlerini onlara yazdı.

Nâzım'ın aşkları, kadınlarla olan ilişkileri, belki onun biyografyasını yazanları ilgilendirir. Biz bu alanın dışında kalacağız. Vera Hikmet'le nasıl tanıştıkları, nasıl evlendikleri, Moskova'da herkesin bildiği bir konu. Bunu burada eşeleyip kimseyi üzmek istemeyiz. Aradaki büyük *yaş farkının - 30 -* evlilikteki tepkileri de konumuzun dışında...

Nâzım kendisi:

— **Sevdiğim kadınları deli gibi kıskandım,** demiyor mu? Bu huyu yaşlılıkta daha da bastırmışsa şaşılmaz. Vera'ya yazdığı şiirlerinden bir küçük parça, kendi deyimiyle **"altmışına yakın sevdaya tutulan"** ihtiyar âşık burukluğunu gizliyemiyor:

Uçuyorum karlı Ukranya ovalarını
Yıllardır bu ilk hava yolculuğum sensiz.
Elini aradım yerden kesilirken
Alışkanlık
Yere inerken de arayacağım
Dün gece bavulumu hazırlıyordum
Omuzların kederli idi
Belki değildirler de bana öyle geldi, *kederli olmalarını* istediğimden
Bu sabah kar aydınlığı ile uyandım
Moskova uykuda idi. Sen uykudaydın.
Saçların saman sarısı kirpiklerin mavi
Ak boynun uzundu yuvarlaktı
Ve kırmızı kalın dudaklarında keder
Belki değildir de, bana öyle geldi, kederli olmalarını istediğimden.

İlk nasıl tanıştıklarını, Nâzım'ı koca olarak hiç aklına getirmemiş olduğunu, onu bir büyük yazar olarak, bir mit olarak saydığını, aşkını itiraf edince ço'; şaşırdığını, o sırada kendisinin evli bulunduğunu anlatan genç kadına *mihmandarım ışık açmanın* sakıncası olup olmadığını soruyor.

Vera Hikmet, yanıbaşındaki abajuru yaktı ve birden sustu:

— **Işık olunca utanıyorum,** dedi.

Nâzım Hikmet, (soldan sağa) Starastov, Ekber Babayef ve yakın dostu Dr. Galina ile...

Duvarda Avni'nin, Abidin'in bir resmi. Masanın üzerinde televizyon... Holde gezerken de Bedri Rahmi'nin bir tablosunu görmüştük. Nâzım'ın Türk şairleri içinde en sevdiklerinden birinin Bedri olduğunu biliyor mu idiniz? Vera Hikmet:

— **İhtiyar bir profesörle evli ve genç bir hastabakıcının çaresiz aşkını anlatan bir piyes yazdık Nâzım'la beraber,** diyor. **O yaşlı kişileri, ben gençleri yazdık. İki inatçı adındaki bu oyunu her gören, bizim sakladık sandığımız hislerimizi öğrendi.**

Özel hayatlarına, ilginç aşklarına ait ayrıntılar birbirini kovalıyor. Mahremiyetlerini onlara yahut Bayan Vera'nın muhtemelen yazacağı biyografiye bırakıp:

— **Nasıl çalışırdı,** diye soruyorum.

— **Çabuk ve kolay. Bir fikir, bir konu, onda anlatma yoluyla doğuyordu. Anlatınca da tepkiye bakıyordu. Bir piyesi bir dramaturga, bir gazeteciye, bir öğrenciye, aşçıya, şoföre anlatıyor, en çok şoförün tepkisine bakıyordu. Bir de, Türkler bunu nasıl anlar, bunu hep hesaba katıyordu.**

Gece iyice bastırdı. Komşu evlerin pencereleri aydınlandı. Burası da açık *mavi* koltuklarla döşeli, modern bir oturma odası. Mavi taşlı yüzüklü eli ile Bayan Vera bize fondan ikram ediyor.

— **Şiirlerini yazdıktan sonra, beğendin mi, diye sorardı. Beğenmeyince, "Haklısın, aceleye geldi herhalde" derdi. Tenkitçiler onu hep övdüler, yücelttiler. Hiç tenkit etmediler. Bundan utanıyordu. Şair olarak göklere çıkarılırken kimsenin onun insan yanı ile ilgilenmediğinden yakınıyordu. "Biz seninle o kadar dostuz ki, sen bana yüksek bir insan diye değil, sade Nâzım olarak bakıyorsun, kalbimin içini biliyorsun" diyordu.**

Galiba Vera Hikmet'in senaristlik ettiğini söylemeyi unuttum.

— **Mesleğimde bana** çok şey **öğretti,** diyor. **Çok usta bir dramaturgtu. Onun dramaturjisi üzerine bir kitap yazıyorum. Benimle meslek dışında da çok uğraştı. Hocalık etti. Beni yepyeni şeylere açtı. Bir bakıma yarattı.**

— **Dalgındı çokluk... Şarkı mı dediniz? Hayır, hiç müzikal bir kulağı yoktu. Topu topu bir iki marş, bir de iki üç operet şarkısını bilirdi. Kahve falına bakardı. Ölümünden altı ay önce bütün hayatını, sevdiği kadınları hatırlamaya başladı. Hümörü sık sık değişiyordu. Konuşmada, elbisede, duruşta, sigara içişte bile hep Türk ruhunu arıyordu.**

— **Sık sık kendini tenkit de eder olmuştu. "Az çalışıyorum. Sana karşı yeteri kadar sorumlu değilim. Aklını kaçırmış, âşık bir öğrenci hayatı yaşıyorum"** diyordu.

Nâzım, çok sevdiği gazeteci dostu Pierre Courtate'in ölümüne çok üzülmüş. Onun için yazdığı şiir Humanite'de 17 Nisan 1963'de çıkmış.

Vera'ya:

— **Pierre'in ölümü benim de ölümümdür, demiş... İki hafta sonra da kendi ölmüş.**

Ceketinin cebinden çıktığı söylenen son şiiri de yine Vera'ya:

Gel dedin bana
Kal dedin bana
Gül dedin bana
Öl dedin bana
Geldim
Kaldım
Güldüm
Öldüm

Nâzım'ın evinde, Nâzım'ın eşiyle çok konuştuk. Saatlerce. Nâzım'ın şair yanından çok insan yanı hakkında.

Çıktığımızda yağmur dinmişti. Moskova gecesi ışıl ışıldı. Hava *toprak kokuyordu.*

Nâzım'ın Vera'ya ve yakınlarına söylediği bir cümle belleğine saplanıp kalmıştı:

— **Milletimle benim aramdaki müsalaha ölümümden sonra başlayacaktır.**

S O N

NOT : Azerbaycan notları, bu röportajın resimleri halen Aziz Nesin'in bavullarıyla polis nezaretinde olduğundan şimdilik ertelenmiştir.

BASIN DİYOR Kİ

Papa, sağcıları ikiye böldü!

PAPA 6. Paul'ün Türkiye'yi ziyareti basında çeşitli şekillerde yorumlandı. Bazı gazeteler, meseleyi ekonomik yönden ele alarak seyahatin turizmi geliştirip Türkiye'ye büyük imkânlar sağlayacağını belirtirlerken, mukaddesatçı basın, Türkiye'nin yeni bir haçlı seferi ile karşı karşıya bulunduğunu bildirerek hükümetin Papa'nın gelişine izin vermesini şiddetle protesto ediyordu.

Bugün Gazetesi'nde Mehmet Şevket Eygi, Papa'yı şu yazısıyla karşılıyordu: **«Yıl: 1967... Hıristiyanlık lehine ve müslümanlık aleyhine bir dolap daha dönüyor. Seyahatin gayesi ortodokslukla katolikliğin birleşmesi... Bu birlik tahakkuk ederse, başta Türkiye olmak üzere bütün islâm âlemi, hıristiyanlar tarafından kıskaç altına alınmış olacaktır. Papa'nın bu gelişi biz müslümanların yüzüne vurulmuş bir tokat, alnımızın ortasına kondurulmuş bir tükürük gibidir.»**

Tercüman'da Kadircan Kaflı da aynı görüşü savunuyordu: **«Bunlar Hazreti İsa'yı temsil ettikleri iddiasındadırlar. Halbuki Hazreti İsa, bütün peygamberler gibi müslümandır. Papa'nın ihtişamını, Athenagoras'ın da hem ihtişamını, hem de Rum Patrikhanesinin Makarios gibi papazlar eliyle işlediği cinayetleri bilen Hazreti İsa'nın ruhu ikisini de reddetmiştir. Athenagoras'ın maksadı, Türkiye'ye karşı hıristiyan devletlerin birliğini sağlamaktır. Buna bazı hristiyan çevreleri, "sekizinci haçlı seferinin hazırlıkları" demektedirler.»**

Papa'nın gelişine başından beri en şiddetli reaksiyon gösteren Yeni İstanbul Gazetesi'nde Nizamettin Nazif Tepedelenlioğlu, **«Papa 6 ncı Paul, seyahatinin sadece dini bir mahiyeti olduğunu söyledi. Acaba seyahatine siyasi bir mahiyet atfedilmesini isteseydi ne yapardı? Ne türlü bir başka tavır takınırdı? Bu zat Türkiye'de bir Papa gibi değil, âdeta bir imparator gibi konuşmuştur. Altıncı Paulos bizden neler istemiyor? Onbeş asır önce konsil yapılmış şehirlerden pay... Tek hıristiyan bulunmayan illerimizde ruhâni bölge... Bilmem nerede dört yıkık duvarı kalmış eski bir manastırın ihyası. Geç Papa, geç geç. Biz bu memleketin hiçbir yerinde bir daha hristiyan kalabalık kurdurmayız.»** diyordu.

Hemen bütün sağcı gazeteler, dar bir dini görüşle Papa'nın gelişine karşı çıkarlarken bir başka mukaddesatçı yazar, N. Mustafa Polat, Bâbıâlide Sabah Gazetesi'nde, Papa'nın gelişini komünizme karşı islâm - hristiyan ittifakının gerçekleşmesi şeklinde görerek alkışlıyordu: **«Papa'nın arkasında, müttefiki bulunduğumuz bir hristiyan dünyası vardır. Ve bu dünya ile komünizme karşı aynı safta bulunuyoruz. Böylece de komünistler karşılarında kuvvetli bir ittifakın meydana geldiğini gördükleri için her fırsatta müslümanlarla hristiyanların arasını açmak ve islâm dünyasını kızıl pençesi içerisinde ezmek için fırsat kollamaktadırlar. Binaenaleyh, Papa'nın Türkiye'ye ziyaretini bu noktadan değerlendirmek ve şiddetli dinsizlik cereyanına karşı devam edegelen bu ittifakı daha da kuvvetlendirmek için çareler aramalıyız. Demek ki mesele, inananlarla inanmayanlar meselesidir.»**

Müslüman vatandaşların dini hislerini istismar ederek AP'ye oy sağlayan, diğer sağcı gazeteler ise, hükümetin Papa'ya büyük hüsnükabul göstermesi karşısında, istismar ettikleri kitlenin hislerini de hiçe sayarak Papa'yı alkışlamakta hiçbir sakınca görmüyor, bu ziyaretin Türkiye için açacağı nurlu ufku tasvir etmeke yarışıyordu.

Son Havadis Gazetesi'nde Mümtaz Faik Fenik, **«Papa'nın bu gelişi Türkiye'ye maddi bakımdan büyük iyilikler sağlayacaktır. Onun, Efes'in Bülbül Dağı'ndaki Meryemana evini ziyaret etmesi ve orada yapılacak bir âyine başkanlıkta bulunması, burasını bütün hristiyan âlemi için bir ziyaretgâh haline getirecektir. Papa Altıncı Paul'e Türkiye turizmine yaptığı büyük yardımlardan dolayı ancak teşekkür borcumuz vardır.»** diyordu.

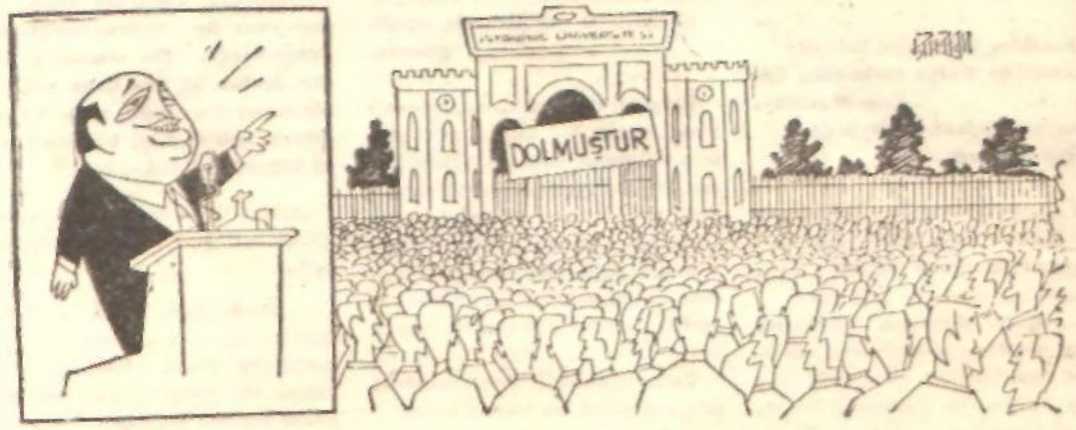
Bir AP milletvekilinin, Papa'nın gelişine karşı çıkması üzerine Adalet Gazetesi şu dersi veriyordu: **«Turizm ve Tanıtma Bakanlığı, Papa'nın gelişinden Türkiye'nin âzami kârlı çıkması için çırpınırken, bazı mürteci basın ve politikacılar bu faydalı gelişmeyi kösteklemek için büyük gayret sarfetmektedirler. Ayağımıza kadar gelmiş olan büyük turizm imkânından mahrum kalmakla Türkiye çok şey kaybeder.»**

Zafer Gazetesi'nde Firuzan Tekil de, **«Papa Altıncı Paul'ün Türkiye'ye gelmesi, bütün dünyanın gözlerini yurdumuza çevirtmiştir. Muhterem misafirin Türkiye'ye teşrifi neticesinde, Türkiye, hem batı dünyasında daha iyi tanınacak, hem Türkiye'ye yakınlık artacak, hem de Türkiye'nin ekonomik bünyesi, çok büyük ölçüde turizm akını ile bir sağlık yoluna girecektir.»** diyordu.

Ortadoğu olaylarından sonra, bu meselede de iktidar yanlısı basın kendi içinde çelişmeye düşmüştü. Ve dikkat çekicidir ki, Ortadoğu savaşında siyonizmi tutan basın, bu defa da katolik kilisesinin savunucusu kesiliyordu. Çünkü siyonizm de, katolik kilisesi de emperyalizmin hizmetindeydi, bizim emperyalizm dalkavuklarının da onları savunması gerekirdi.

Mukaddesatçı basına gelince, hâlâ Orta Çağ'a özgü bir hilâl - salip çekişmesinin sınırlarını aşarak Papa'nın ziyaretinin ardındaki emperyalist oyunu göremiyor, bu yüzden de komik durumlara düşüyordu.

haftanın karikatürü

Demirel: Türk gençliğini bölmeye kimsenin hakkı yoktur!

Burhan (Pardon Dergisi)

HOCA VERİR TALKINI...

Olgun müslüman şan, şeref, ün, mevki, makam, servet, unvan gibi şeylere tâlip olmaz. Hizmetinin meyvesini dünyada devşirmek istemez. Allah için zahmete ve külfete katlanır, kullardan ücret ve mükâfat beklemez.

MEHMET ŞEVKET EYGİ
(Bugün - 25.7.1967)

Dâvamızın gazetesi olan BUGÜN'ü desteklemek maksadıyla aşağıdaki hususlarda kıymetli alâka ve himmetlerinizi bekliyoruz.

1 — Gazetemizi tanıtmak maksadıyla hergün bayilerden iki adet BUGÜN alınız.

2 — Maddi durumu müsait olanlar parasını kendisi ödiyerek bir köy imamını abone kaydettirsinler. (Köy adresleri bizden temin edilebilir.)

MEHMET ŞEVKET EYGİ
(Bugün - 27.7.1967)

Dindar olanların günahı ne?

Ne zaman müslümanlara karşı bir hareket olmuş, ne zaman küfür ve ilhad taraftarları gizli planlar hazırlayıp imân - Kur'an bayraktarlarını imhaya teşebbüs etmiş; işte o zaman toprak gazaba gelmiş, zelzele bu şeytani planları alt-üst etmek üzere bilfiil icraata başlamıştır... Büyük felâketler hep mütecaviz dinsizlere karşı bir ilâhi ihtar, bir şamardır.

N. MUSTAFA POLAT
(Sabah - 25.7.1967)

★

Her yer beşik gibi sallanıyordu... Enkaz altında kalanların çığlıkları birbirine karışırken yüzbinlerce ağızdan bir tek kelime çıkıyordu: "Lâ İlâhe İllallah"

ORHAN DELİORMAN
(Sabah - 26.7.1967)

HEYKEL VÜCUTLU DEMİREL!

İki geceyi uykusuz geçiren Demirel, deprem merkezinde hâlâ devam eden sallantılar üzerinde dolaşıyor. Yıkılan yerlere gidiyor. Enkaz altında kalanların kurtarılmasına çalışıyor.

O heykel vücuduyle meşakkatlere herkesten fazla dayanıklıdır.

ORHAN SEYFİ ORHON
(Son Havadis - 26.7.1967)

ANT ● Haftalık Dergi ● Kurucuları: YAŞAR KEMAL, FETHİ NACİ, DOĞAN ÖZGÜDEN ● Sahibi ve Genel Yayın Müdürü: DOĞAN ÖZGÜDEN ● Bu sayıda Sorumlu Müdür: YAŞAR UÇAR ● Teknik Sekreter: İNCİ ÖZGÜDEN ● İdare yeri: EBUSUUD CADDESİ, TAN HANI No. 98-302. SİRKECİ - İSTANBUL ● Telefon: 27 81 09 ● Posta Kutusu: 934 - SİRKECİ - İSTANBUL ● Ankara Temsilciliği - Tel: 13 40 20 ●

Dizildiği ve Basıldığı yer: TAN MATBAASI ● Taşra Dağıtımı: HÜR DAĞITIM - Cağaloğlu - İstanbul, Tel: 27 38 54 ● İstanbul Dağıtımı: FUAT BÜTE - Ankara cad. 34 - İSTANBUL, Tel: 27 89 49 ● Abone Şartları: Yıllık 60 Lira, Altı Aylık 30 Lira, Üç Aylık 15 Lira ● İlân: Santimi 25 Lira; yayın ilânları yüzde 50 indirimlidir ● Tek sütun üzerine 5 Santimlik kutu yayın ilânları 50 Lira'dan kabul edilmektedir.